

Kristine Nergaard

Medlemsstrømmer i LO

En analyse av inn- og utmeldinger i forbundene

Medlemsstrømmer i LO. En analyse av inn- og utmeldinger i forbundene

Tema for denne rapporten er inn- og utmeldinger blant organiserte arbeidstakere og hva dette kan bety for arbeidstakerorganisasjonenes innsats for å rekruttere og beholde medlemmer. For det første undersøker vi utmeldinger fra forbundet og fra LO. Hvor mange medlemmer forsvinner fra forbundet og fra LO i løpet av et år? Er denne andelen stabil over tid, eller ser vi tendenser til større gjennomstrømming? For det andre ser vi på innmeldinger. Hvor mange nye medlemmer kommer inn i løpet av et år? Og hva kjennetegner nye medlemmer og deres medlemsstatus over tid? Her ser vi også på medlemmenes utdanningsnivå. For det tredje ser vi på overganger mellom forbund. Hvor vanlig er det at medlemmer går fra ett LO-forbund til et annet? Avslutningsvis diskuterer vi tre forhold som er viktige for et godt organisasjonsarbeid: forholdet mellom nye medlemmer og stabile medlemmer, forholdet mellom medlemmer som blir og medlemmer som går ut, og som en konsekvens av dette, hvor mange medlemmer som må rekrutteres for å opprettholde medlemstallet.

Innhold

Forord	2
Sammendrag	3
1 Innledning	7
1.1 Problemstillinger	7
1.2 Data og metode	8
2 Medlemmene – alder.....	10
2.1 Aldersfordeling per 2021	10
2.2 Blir medlemsmassen eldre eller yngre?.....	11
2.3 Forbundenes aldersprofiler	12
2.4 Alder og kjønn.....	14
2.5 Oppsummering	14
3 Utdanning	15
3.1 Utviklingen i arbeidsmarkedet.....	20
3.2 Oppsummering	21
4 Nye medlemmer	22
4.1 Andel nye medlemmer	22
4.2 Helt nye? Eller bakgrunn fra et annet medlemskap?	23
4.3 Hvem er de nye medlemmene?	24
4.4 Arbeidstakerorganisasjonenes nye medlemmer – registerdata.....	26
4.5 Oppsummering	27
5 Overgangsrater og medlemsflyt	28
5.1 Fortsatt medlem eller utmeldt.....	28
5.2 Stabile overgangsrater over tid?.....	30
5.3 Overganger etter forbund	31
5.4 Andel medlemmer som går ut av arbeid, og som går ut av LO.....	32
5.5 Nyinnmeldte medlemmer – sitter de særlig løst?	33
5.6 Forbundsvis forskjeller i overganger blant nyinnmeldte	35
5.7 Hva kjennetegner utmeldte medlemmer – registerdata	37
5.8 Oppsummering	38
6 Skifte av forbund og gjeninnmeldinger	39
6.1 Overganger mellom forbund.....	39
6.2 Gjeninnmeldinger	42
6.3 Oppsummering	44
7 Avsluttende diskusjon.....	46
7.1 Medlemmenes bakgrunn – stabile og nye	46
7.2 Medlemmer som forlater forbundet og LO	47
7.3 Opprettholde og øke antall medlemmer.....	48

Forord

LO-forbundene har i 2024 godt over en million medlemmer, hvorav 661 000 er fullt betalende. Antallet medlemmer har økt over tid, men bak de årlige endringene ligger betydelige bevegelser inn og ut av medlemskap. Over en periode på seks år forsvinner én av tre aktive medlemmer enten ut av LO eller ut av arbeid, og nye medlemmer kommer til. I denne rapporten bruker vi medlemsdata fra LO-forbundene for å beskrive kjennetegn ved medlemmer og medlemsbevegelser over tid. Hvor mange medlemmer kommer til og hvor mange går ut fra ett år til det neste? Hvor mange går til et annet LO-forbund og hvor mange går ut av LO? Endrer medlemsstrømmene seg over tid?

Dataene vi bruker i analysen omfatter perioden fra 2004 til 2021, og er tilrettelagt av Sparebank1 med utgangspunkt i informasjon fra LOfavør-ordningen. Vi har i tillegg fått koblet på informasjon om medlemmenes utdanningsnivå, og kan dermed vise hvordan utdanningsnivået blant de LO-organiserte har endret seg over tid. Undersøkelsen er finansiert av LO.

Fafo takker Sparebank1 for tilrettelegging av data. Kim-Louis Balaska har vært vår kontaktperson i LO, og takkes for innspill og kommentarer. Takk også til Dag Odnes som tok initiativ til denne undersøkelsen. På Fafo har Kristin Alsos kvalitetssikret rapporten. Takk til Fafos informasjonsavdeling som har tilrettelagt rapporten for publisering.

Fafo, november 2025, Kristine Nergaard (prosjektleder)

Sammendrag

I denne rapporten undersøker vi medlemsstrømmer innen og mellom LO-forbundene, det vil si innmeldinger, utmeldinger og overganger mellom forbund. Formålet med analysene er å få bedre forståelse for medlemsutvikling og arbeidstakerorganisasjonenes muligheter for å styrke arbeidet med å rekruttere og beholde medlemmer over tid. Kunnskap om medlemsbevegelsene er viktig for å forstå utfordringene ved, og mulighetene for, å opprettholde og styrke organisasjonsgraden på arbeidstakersiden. Vi ser på følgende problemstillinger:

- Vi beskriver innledningsvis kjennetegn ved medlemmene per 2021 og hvordan medlemsmassen har endret seg over tid. Her ser vi på alder og type utdanning.
- Vi ser på utmeldinger. Hvor mange medlemmer forsvinner fra forbundet og fra LO i løpet av et år? Er denne andelen stabil over tid, eller ser vi tendenser til større gjennomstrømming?
- Vi ser også på innmeldinger. Hvor mange nye medlemmer kommer inn i løpet av et år? Og hva kjennetegner nye medlemmer og deres medlemsstatus over tid?
- Hvor vanlig er det at medlemmer går fra ett LO-forbund til et annet?

Analysene er gjort med utgangspunkt i et datasett som dekker medlemmer i LO-forbundene i perioden fra 2004 til 2021. Datasettet er basert på innrapportering av medlemmer fra forbundene til Sparebank1 som del av LOfavør-ordningen. Forbundene har gitt tillatelse til bruk av data til forskningsformål. Vi ser i analysen på medlemmer i alderen 18–64 år som ikke har et student- eller elevmedlemskap. Dataene inkluderer lærlinger.

Kjennetegn ved medlemmene etter alder og utdanning

LO-forbundene har en betydelig andel medlemmer i alderen 55–64 år. Samtidig utgjør medlemmer under 35 år en drøy fjerdedel av aktive medlemmer i alderen 18–64 år. Over tid har andelen yngre medlemmer økt noe, mens andelen medlemmer i alderen 55–64 år har vært ganske stabil. Andelen unge medlemmer er høyest i EL og IT-Forbundet og Norsk Sjømannsforbund, mens andelen er lavest i NTL og FLT. Kvinneandelen er lavest blant de yngste medlemmene, og den øker med alder.

Vi har undersøkt medlemmenes utdanningsnivå. Den klart største medlemsgruppen er medlemmer med yrkesfaglig utdanning på videregående nivå. Per 2021 står denne gruppen for 43 prosent av medlemmene, mens 22 prosent av medlemmene har utdanning på universitets- og høyskolenivå. De fleste av de sistnevnte hadde kortere universitets- og høyskoleutdanninga (8 prosent), mens 4 prosent hadde mastergrad eller annen lang utdanning. Kvinner har oftere høyere utdanning enn menn, mens flere menn enn kvinner har yrkesfaglig utdanning. I FO og Creo dominerer medlemmer med høyere utdanning, mens medlemmer med yrkesfaglig utdanning er den største gruppen i mange av de andre forbundene. Andelen medlemmer som har grunnskole som sin høyeste fullførte utdanning har gått ned over tid. Andelen med høyere utdanning har økt fra 11 prosent i 2004 til 21 prosent i 2021.

Nyinnmeldte medlemmer

Vi ser på hva som kjennetegner nye medlemmer, det vil si medlemmer som ikke var medlem av forbundet, eventuelt av et LO-forbund, ett år tidligere. Om lag ti prosent av medlemmene i alderen 18 til 64 år er nye medlemmer i forbundet. Mange av de nye medlemmene er unge. Drøye halvparten er under 35 år og én av fire er 18 til 24 år. Andelen nye medlemmer i LO-forbundene har vært ganske stabil over tid.

Overgangsrater og medlemsflyt – alle medlemmer

Vi har sett på overgangsrater med særlig vekt på hvor stor andel av medlemmene som går ut av både forbundet og LO, og hvor mange som fortsatt er medlem. Av de som var medlem i 2004, og som var 64 år eller yngre i 2021, var halvparten fortsatt medlem i samme forbund i 2021, mens 62 prosent fortsatt var medlem av et LO-forbund. De øvrige hadde gått ut av forbundet og/eller LO. Unge medlemmer går langt oftere enn eldre ut av sitt forbund. Av de som var 22–27 år i 2004, gjenfinnes kun 31 prosent som medlemmer i 2021. I aldersgruppen 42–47 år er andelen som fortsatt er medlem på 63 prosent. Overgangsratene er stabile over tid. Det er dermed ikke noe som tyder på at medlemmene oftere forsvinner ut de siste årene sammenlignet med perioden fra 2004 og framover. Det er betydelige forskjeller mellom forbundene i overgangsrater. Creo og Fagforbundet beholder størst andel av sine medlemmer, mens NAF og NSF har størst tap.

Overgangsrater og medlemsflyt – nyinnmeldte medlemmer

En god del av de nyinnmeldte medlemmene forsvinner etter ganske kort tid. Blant nye medlemmer per 2008 gjenfinnes kun litt over halvparten i forbundet fem år etter innmeldingsåret. I 2021, etter 13 år, var 33 prosent fortsatt i sitt opprinnelige forbund, mens 44 prosent var medlem i et LO-forbund. Når vi avgrenser oss til nye medlemmer, finner vi ikke store forskjeller i overgangsrater etter alder. Det er heller ikke vesentlige forskjeller i overgangsrater og andelen som forblir i forbundet, etter utdanning.

Overganger mellom forbund og gjeninnmeldinger

Om lag én prosent av aktive medlemmer går fra ett forbund til et annet i løpet av et kalenderår. Ser vi på en periode på fem år, har fem prosent av medlemmene hatt slike bytter. Unge medlemmer skifter noe oftere forbund enn eldre medlemmer. Noen LO-forbund skiller seg ut ved at få medlemmer går over til et annet forbund. Dette gjelder særlig Creo og Fagforbundet. Norsk Arbeidsmandsforbund har størst andel medlemmer som i løpet av en femårsperiode har byttet forbund.

Gjeninnmeldinger

40 000 medlemmer gikk ut av LO i 2016. Av disse har 20 prosent kommet tilbake som medlem i ett eller flere år i perioden 2017–2021. Andelen gjeninnmeldte øker til 24 prosent om vi ser på en 12-årsperiode. Dette betyr at flertallet av nye medlemmer må rekrutteres blant medlemmer som ikke har noen nylig tilknytning til forbundet eller til andre LO-forbund.

Avsluttende diskusjon

Datamaterialet viser at LO-forbundene i gjennomsnitt må rekruttere om lag ett nytt medlem for hvert tiende aktive medlem for å erstatte medlemmer som går ut av forbundet eller som går ut av arbeid i løpet av året. Mange av dem som melder seg ut er ganske nye medlemmer. Dette peker i retning av at et styrket arbeid for å beholde nyinnmeldte medlemmer vil kunne lønne seg. Samtidig vet vi at unge medlemmer som forsvinner ut ofte skifter jobb eller går mellom arbeid og posisjoner utenfor arbeidsmarkedet. Dette er dermed ikke noen enkel gruppe å beholde som stabile medlemmer, selv med tettere oppfølging.

Vi har også sett på overganger mellom LO-forbund, det vil si medlemmer som går fra ett forbund til et annet i løpet av et kalenderår. Det er et mål for LO at de som skifter jobb og bransje skal gå over til et annet LO-forbund framfor å være uorganisert. Av de som forlater sitt forbund i 2020, går 17 prosent over til et annet LO-forbund, mens 83 prosent går ut av LO. Det er dermed kun et mindretall som melder overgang til et annet LO-forbund. Dataene forteller imidlertid ikke om de som forlater forbundet sitt ender opp på en arbeidsplass der det er aktuelt å gå over til et annet LO-forbund eller ikke.

Forkortelser

EL og IT Forbundet	EL og IT
Fagforbundet	Fagforbundet
Fellesforbundet	Fellesforbundet
Fellesorganisasjonen	FO
Forbundet for Ledelse og Teknikk	FLT
Handel og Kontor i Norge	HK
Industri Energi	IE
Creo – forbundet for kunst og kultur	Creo
Norsk Arbeidsmandsforbund	NAF
Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund	NFF
Norsk Jernbaneforbund	NJF
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	NNN
Norsk Sjømannsforbund	NSF
Norsk Tjenestemannslag	NTL
Skolenes landsforbund	SL
Landsorganisasjonen i Norge	LO

1 Innledning

I denne rapporten undersøker vi medlemsstrømmer innen og mellom LO-forbundene. Formålet er å få bedre forståelse for medlemsutvikling og arbeidstakerorganisasjonenes muligheter for å styrke arbeidet med å rekrutter og beholde medlemmer over tid. De fleste fagforbundene bruker mye tid og ressurser på organisasjonsarbeid, det vil si å rekruttere nye medlemmer og å følge opp eksisterende medlemmer slik at disse forblir medlemmer. Dette arbeidet er sentralt for å opprettholde medlemstallet og forbundets styrke, og dermed sikre et organisert arbeidsliv. Kunnskap om medlemsbevegelsene er viktig for å forstå utfordringene ved, og mulighetene i, et godt organisasjonsarbeid.

1.1 Problemstillinger

Hovedtema for rapporten er medlemsstrømmer, det vil innmeldinger, utmeldinger og overganger mellom forbund. Vi ser også på kjennetegn ved medlemmenes alder og utdanning. Rapporten har følgende tema og problemstillinger:

Først undersøker vi utmeldinger fra forbundet og fra LO. Hvor mange medlemmer forsvinner fra forbundet og fra LO i løpet av et år? Er denne andelen stabil over tid, eller ser vi tendenser til større gjennomstrømming?

For det andre ser vi på innmeldinger. Hvor mange nye medlemmer kommer inn i løpet av et år? Og hva kjennetegner nye medlemmer og deres medlemsstatus over tid? Her er det særlig relevant å undersøke om det finnes en gruppe som oftere enn andre forsvinner ut av forbundet og LO.

For det tredje ser vi på overganger mellom forbund. Hvor vanlig er det at medlemmer går fra ett LO-forbund til et annet? Vi ser også på gjeninnmeldinger, og bruker dataene til å undersøke hvor mange utmeldte som dukker opp som medlemmer på et senere tidspunkt. Samlet gir overgangene et bilde av medlemsflyt og medlemstall for LO og for bundene. Vi undersøker også om gjennomstrømmingen av medlemmer er blitt større over tid.

Dataene – som dekker perioden fra 2004 til 2021 – gir også informasjon om sammensetningen av medlemmene etter alder, kjønn og utdanning. Vi beskriver innledningsvis i rapporten kjennetegn ved medlemmene per 2021 og hvordan medlemsmassen har endret seg over tid. Da ser vi på medlemmenes alder (kapittel 2) og utdanning (kapittel 3). Det rapporteres rutinemessig inn tall for kvinner og menn i forbundenes rapportering til LO per 4. kvartal, og vi har derfor valgt å ikke bruke disse dataene for å beskrive hvordan medlemmene fordeler seg etter kjønn. Vi viser imidlertid forskjeller i alder og utdanning etter kjønn. Det sistnevnte er opplysninger som ikke framgår av forbundenes rapportering.

1.2 Data og metode

Analysene er basert på et datasett som dekker medlemmer i LO-forbundene i perioden fra 2004 til 2021. Datasettet er basert på innrapportering av medlemmer fra forbundene til Sparebank1 som del av LOfavør-ordningen. Forbundene har gitt tillatelse til utlevering av anonymiserte data. Data er stilt til disposisjon av Sparebank1, og er utlevert som et anonymisert datasett. Det enkelte medlemmet har fått et løpenummer, og vi kan dermed følge medlemmenes medlemsstatus over tid. Datasettet inneholder også informasjon om medlemmenes utdanningsnivå. Informasjon om utdanning er hentet fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB). SSB har koblet opplysninger om utdanning på datasettet fra Sparebank1.

Datasettet omfatter alle større LO-forbund med unntak av Norges offiserens- og spesialistforbund (NOF). Forbund med mindre enn 3000 medlemmer er ikke tatt med. Formålet med avgrensingen er å sikre anonymitet. I perioden fra 2004 til 2021 har det vært flere forbundssammenslåinger. Vi har tatt utgangspunkt i forbundsstrukturen per 2021. Forbund som i perioden 2004 til 2021 har slått seg sammen med et annet forbund, er dermed tatt med som del av sitt nåværende forbund også for årene før sammenslåingen. Hotell- og restaurantarbeiderforbundet og Norsk Transportarbeiderforbund er derfor gruppert under Fellesforbundet i hele perioden. Det samme gjelder for Postkom som er gruppert sammen med Fagforbundet også i årene før sammenslåingen. Forbund som har meldt seg inn i LO etter 2004 er ikke inkludert i datasettet.

Vi har fått informasjon om medlemmer per 31. desember hvert år. Det vil si medlemmer som melder seg inn og ut i løpet av samme kalenderår, ikke fanges opp av dataene. Datamaterialet har informasjon om medlemmenes forbund, kjønn og alder. Medlemmer som ikke er med i datamaterialet betraktes som utmeldte. Betegnelsen utmeldte omfatter ikke bare de som aktivt har meldt seg ut, men også de som av ulike årsaker er strøket som medlemmer.

Datasettet omfatter kun medlemmer som rapporteres inn til LOfavør. Forbundene vil vanligvis melde inn medlemmer som har rettigheter i forsikringene. Dette betyr at endringer i forbundenes bestemmelser om forsikring vil påvirke dataene. Vi ser at det særlig har vært noen endringer i hvilke grupper medlemmer som rapporteres inn i perioden 2004 til 2008, antakelig knyttet til hvilke rettigheter lærlinger har. Vi vil i de fleste tilfeller se på utviklingen fra 2004 til 2021 uavhengig av dette. I en del analyser kan imidlertid 2008 til 2021 være et bedre utgangspunkt.

Datasettet har begrenset informasjon om medlemsstatus eller kontingentstatus. Vi kan skille ut studentmedlemmer og i de senere årene også elevmedlemmer og lærlingmedlemskap for forbund som har forsikringer knyttet til slike medlemskap. Formålet med inndelingen er å skille ut medlemsgrupper (studenter, elever) som har andre forsikringsrettigheter enn øvrige medlemmer. Gruppen øvrige medlemmer omfatter yrkesaktive medlemmer, men også pensjonister, uføre, arbeidsledige, permitterte, medlemmer på arbeidsavklaringspenger eller i permisjon. Vi kan ikke identifisere yrkesaktive medlemmer direkte, selv om det er denne gruppen vi ønsker å analysere i denne undersøkelsen. Vi avgrenser analysene til medlemmer i aldersgruppen 18–64 år som ikke er studenter eller elevmedlemmer. Lærlinger er tatt med som yrkesaktive medlemmer. Dette

betyr at vi i analysene får med en del medlemmer som ikke er yrkesaktive, samtidig som vi mister yrkesaktive medlemmer i alderen 65 år eller mer.

For 2021 har vi detaljert medlemsstatus for 10 av 15 forbund. Her kan vi skille ut yrkesaktive medlemmer per 2021, men ikke for tidligere år. Vi har brukt den mer detaljerte informasjonen fra disse 10 forbundene for å finne den aldersavgrensningen som er mest mulig treffsikker når det gjelder å identifisere yrkesaktive medlemmer. Den gruppen vi har valgt å analysere, medlemmer i alderen 18–64 år som ikke er studenter eller elev-medlemmer, fordeler seg som følgende:

- Om lag 94 prosent er enten yrkesaktive eller befinner seg i gråsonen til arbeid (arbeidsledig, arbeidsavklaring med mer).
- Om lag 6 prosent er uføre, alderspensjonister eller lignede. Dette utgjør 31 000 medlemmer per 2021.
- Vi mister noen yrkesaktive medlemmer som er 65 år eller mer. Om lag 20 000 medlemmer over 64 år er registrert som yrkesaktive.

Opp til 64 år dominerer yrkesaktive medlemmer, selv om andelen som enten er pensjonister eller uføre, øker med alder. Fra 65 år og oppover er andelen medlemmer som ikke er yrkesaktive, høy.

Tabeller og figurer i denne rapporten er avgrenset til medlemmer i alderen 18 til 64 år som ikke er studentmedlem eller elevmedlem uavhengig av yrkesstatus. Vi betegner denne gruppen som «medlemmene» eller «aktive medlemmer» til tross for at begrepet ikke er helt presist.

Vi har ikke informasjon som gjør at vi kan ta hensyn til eventuelle endringer i sammensetningen av gruppen på 18–64 år over tid, for eksempel at det blir flere eller færre uføre blant medlemmene i denne alderen. På samme måte vil endringer i andelen medlemmer over 64 år som fortsatt er i arbeid påvirke overgangsratene mellom yrkesaktive og ikke-yrkesaktive medlemmer, uten at vi fanger det opp med våre data.

Datasettet inneholder kun begrenset informasjon om hvem medlemmene er. Vi har informasjon om alder og kjønn. I tillegg har vi informasjon om medlemmenes utdanningsnivå og utdanningsretning for hvert år fra 2004 til 2021. Opplysninger om utdanning har tidligere ikke vært koblet på datasett over organiserte i LO-forbund. Vi kan dermed vise utviklingen i andel medlemmer med høyere utdanning over tid. Siden vi også har informasjon om utdanningsretning, kan vi skille mellom yrkesfaglige utdanninger og andre (allmennfaglige) utdanninger på videregående-skole-nivå.

Vi har i enkelte tilfeller supplert analysene med informasjon om alle lønnstakere i alderen 18–64 år. Disse dataene er basert på registerstatistikk. For at dataene skal bli mest mulig sammenlignbare med datasettet fra Sparebank1/LOfavør ser vi bort fra skoleelever og studenter med små stillinger. I dette datasettet er opplysningene om organisering basert på skattetrekk for fagforeningskontingent.

2 Medlemmene – alder

Vi ser først på hva medlemsstatistikken kan fortelle om hvem LO-forbundenes medlemmer er, og hvordan dette har endret seg over tid. Blir medlemsmassen eldre fordi færre unge kommer inn i dag, sammenlignet med tidligere perioder? Eller er andelen yngre medlemmer – som kan være medlemmer i mange år framover – noenlunde stabil? En begrensning i analysene er at vi ikke vet hvor mange av medlemmene i alderen 18–64 år som er yrkesaktive, og hvor mange som har annen status, og om dette har forandret seg over tid. Aldersfordelingen innad i gruppen gir likevel et godt bilde av endring og stabilitet i aldersprofiler samlet og i forbundene.

2.1 Aldersfordeling per 2021

Tabell 2.1 viser aldersfordelingen blant medlemmene per 2021. Som redegjort for over, har vi avgrenset oss til medlemmer i alderen 18 til 64 år som ikke er student- eller elev-medlemmer. Tabellen viser at LO-forbundene har mange yngre medlemmer. I 2021 var 16 prosent av medlemmene i alderen 18 til 29 år, og 27 prosent var under 34 år. Dette betyr ikke at organisasjonsgraden er like høy blant unge arbeidstakere som blant eldre, unge har en klart lavere organisasjonsgrad, men viser at yngre medlemmer absolutt er til stede. Samtidig har forbundene en god del medlemmer som nærmer seg den alderen hvor mange går ut av arbeidslivet. Per 2021 var 27 prosent av medlemmene i aldersgruppen 55 til 64 år, og 13 prosent er mellom 60 og 64 år. Dette betyr at et betydelig antall eldre medlemmer må erstattes i løpet av få år.

Tabell 2.1 Aldersfordeling blant aktive medlemmer 18–64 år i LO-forbundene 2021. Prosent og antall

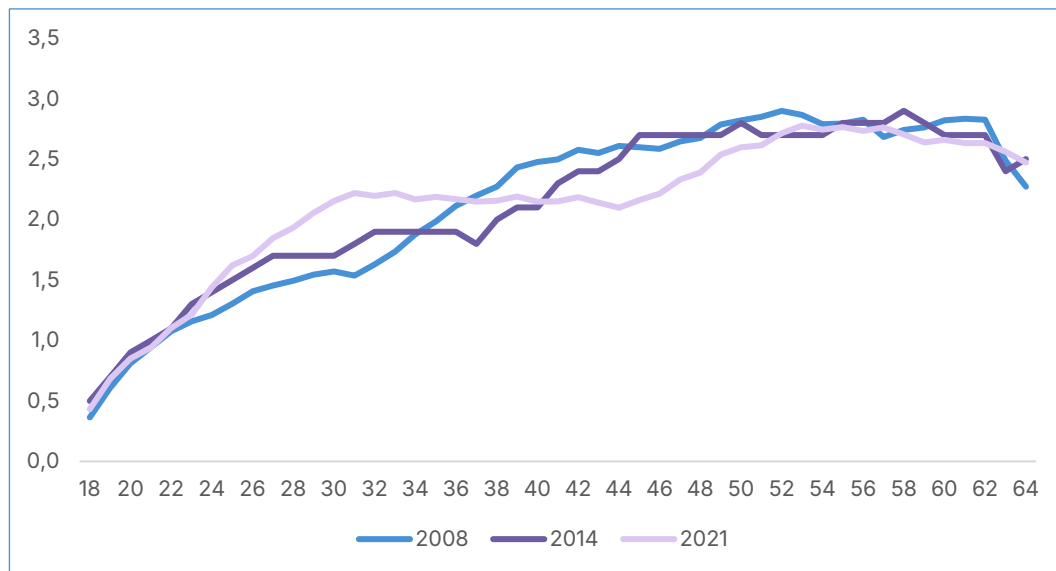
	Prosent	Antall
18–24 år	6,7	44 190
25–29 år	9,2	60 719
30–34 år	11,0	72 666
35–39 år	10,9	71 973
40–44 år	10,7	71 145
45–49 år	11,6	77 171
50–54 år	13,4	89 197
55–59 år	13,6	90 228
60–64 år	13,0	85 923
I alt	100	663 212

2.2 Blir medlemsmassen eldre eller yngre?

Det trekkes ofte fram at arbeidstakerorganisasjonene sliter med å nå fram til unge arbeidstakere, og vi vet at organisasjonsgraden er aller høyest blant eldre arbeidstakere. Men betyr dette at medlemsmassen «forgubbes» i betydningen at det blir flere eldre og færre unge medlemmer? Et slikt mønster kan oppstå hvis unge over tid er mindre interessert i å organisere seg. Endringer i arbeidsmarkedet kan også føre til et slikt mønster, for eksempel hvis det ansettes færre unge i de bransjene og yrkene der LO-forbundene står sterkt, eller fordi størrelsen på ungdomskullene varierer over tid. Et mønster med flere eldre og færre yngre medlemmer vil over tid påvirke medlemstall og organisasjonsgrad, siden de eldre medlemmene gradvis går ut av arbeid uten at de erstattes med like mange nye medlemmer som kan være medlem i årene framover.

Fordelingen av medlemmer etter alder er annerledes i 2021 sammenlignet med 2004 (figur 2.2). Linjen for 2021 ligger over linjen for 2008 for yngre medlemmer. Det betyr at unge medlemmer utgjør en større andel av medlemmene i 2021 enn i 2008.¹ I 2008 var derimot en større andel av medlemmene i alderen 35–44 år. Det er aldersgrupper der mange er etablert i arbeidsmarkedet, og antakelig ganske stabile medlemmer i mange år framover. Figuren viser at medlemmer i alderen 55 år og mer utgjør en ganske stabil andel over tid. Mønsteret i figuren kan tolkes på ulike måter. En mulig forklaring er at arbeidstakere i alderen 35–49 år oftere skifter jobb enn før, og dermed har større risiko for å falle ut av medlemskapet. Men mønstret kan også ha å gjøre med rekrutteringen til LO-forbundene den perioden disse arbeidstakerne fikk fotfeste i arbeidsmarkedet og var aktuelle for organisering. I så fall er spørsmålet om forbundene klarer å beholde de unge medlemmene som de hadde per 2021 i tiårene som kommer.

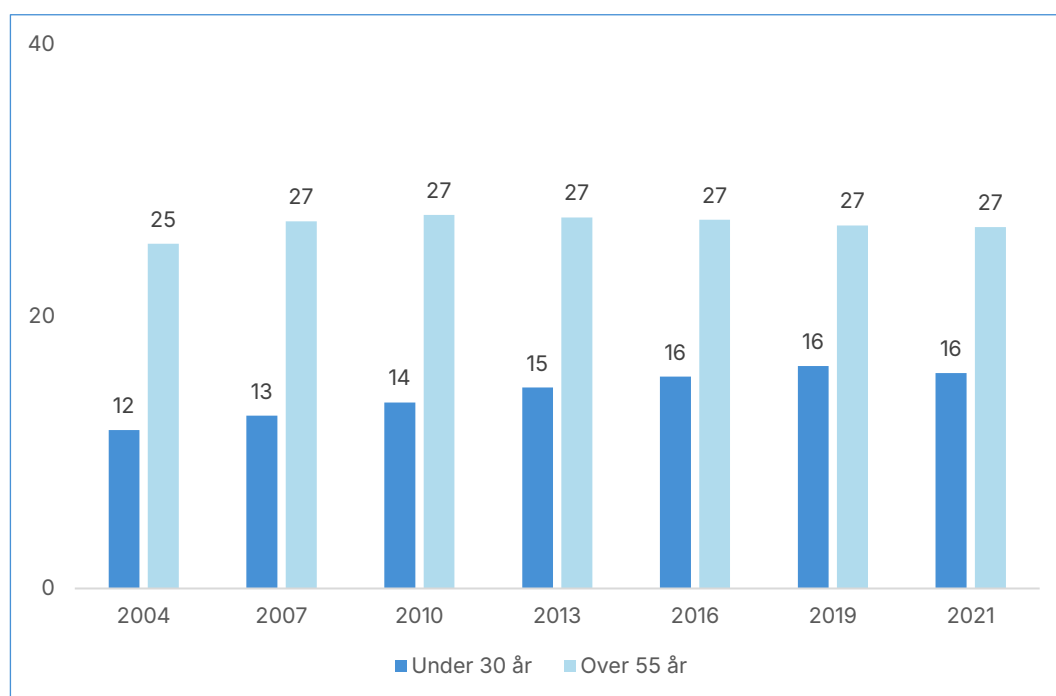
Figur 2.2 Aldersfordeling 2008, 2014 og 2021. Aktive medlemmer 18–64 år. Prosent

¹ Vi ser på 2008, ikke 2004, siden noen grupper yngre medlemmer (antakelig lærlinger) ikke er med i innrapporteringen til LO-favør de første årene (2004 til 2007), men tas med etter hvert. Vi har ikke undersøkt hvorfor, men en mulig forklaring er at medlemstilbudet til lærlinger endres, slik at disse får tilbud om forsikringer. Dette innebærer ikke flere unge medlemmer, men at flere av de unge medlemmene inngår i statistikken fra LO-favør grunnet praksis ved innrapporteringen. Vi vil derfor få et bedre bilde av utviklingen i andel unge medlemmer ved å se på perioden 2008 til 2021.

Vi kan også illustrere dette ved å se hvor stor andel de yngste og eldste utgjør av alle medlemmene i alderen 18–64. Sagt med andre ord: Utgjør de eldste medlemmene en stadig større andel? Og hvordan utvikler andelen unge medlemmer seg over tid? Medlemmer i aldersgruppen 55–64 år har utgjort en stabil andel over tid, mens yngre medlemmer – det vil si medlemmer i alderen 18–29 år – gradvis utgjør en større andel. Eventuelle endringer over tid i andelen pensjonister/uføre blant de eldste fanges ikke opp. Figuren illustrerer dermed at LO-forbundene opprettholder og i noen grad øker andelen unge medlemmer, samtidig som eldre medlemmer utgjør en ganske stabil – og betydelig andel – av medlemmene. I noen grad reflekterer dette også situasjonen på arbeidsmarkedet. I perioden fra 2004 til i dag utgjør eldre gradvis en større andel av lønnstakerne.

Figur 2.2 Andel medlemmer i alderen 18–29 år og 55–64 over tid

2.3 Forbundenes aldersprofiler

Forbundene har ulik fordeling av medlemmer etter alder. Noen har en klart yngre medlemsmasse enn andre, noe som henger sammen med hvor i arbeidsmarkedet de henter medlemmene sine fra. I 2021 har EL og IT Forbundet den yngste medlemsmassen av de 15 forbundene vi ser på i kartleggingen. Andre forbund med mange medlemmer under 35 år er NSF, Fellesforbundet og NAF. NTL, SL og FLT har færrest av sine medlemmer i aldersgruppen under 35 år. Det er også forskjeller i andel eldre medlemmer (55 til 64 år). Her er likevel variasjonen mellom forbundene mindre. I hovedsak finner vi samme mønster når vi ser på tall for 2008. Noen forbund hadde imidlertid langt færre unge medlemmer i 2008 sammenlignet med 2021. Dette gjelder særlig EL og IT, NSF og NJF. En mulig forklaring er at noen av forbundene har lagt om innrapporteringen til LOfavør, for eksempel ved at lærlinger eller andre i opplæring inkluderes i forsikringsordningene og dermed i de opplysningene som sendes til LOfavør.² For flere av forbundene med

² Slike endringer vil antakelig være knyttet til at lærlinger eller medlemmer i annen opplæring tilbys et medlemskap som inkluderer forsikringer.

større endringer over tid har imidlertid endringene vært gradvise, noe som tyder på at sammensetningen av medlemsmassen også har endret seg over tid. Noen forbund har fått litt større andel i denne aldersgruppen. For andre har utviklingen gått motsatt vei. For de største forbundene er det kun små endringer i andel av medlemmene som er i aldersgruppen 55–64 år.

Tabell 2.2 Medlemmer i alderen 18–34 år og 55–64 som andel av aktive medlemmer 18–64 år. Per forbund. 2008 og 2021. Prosent

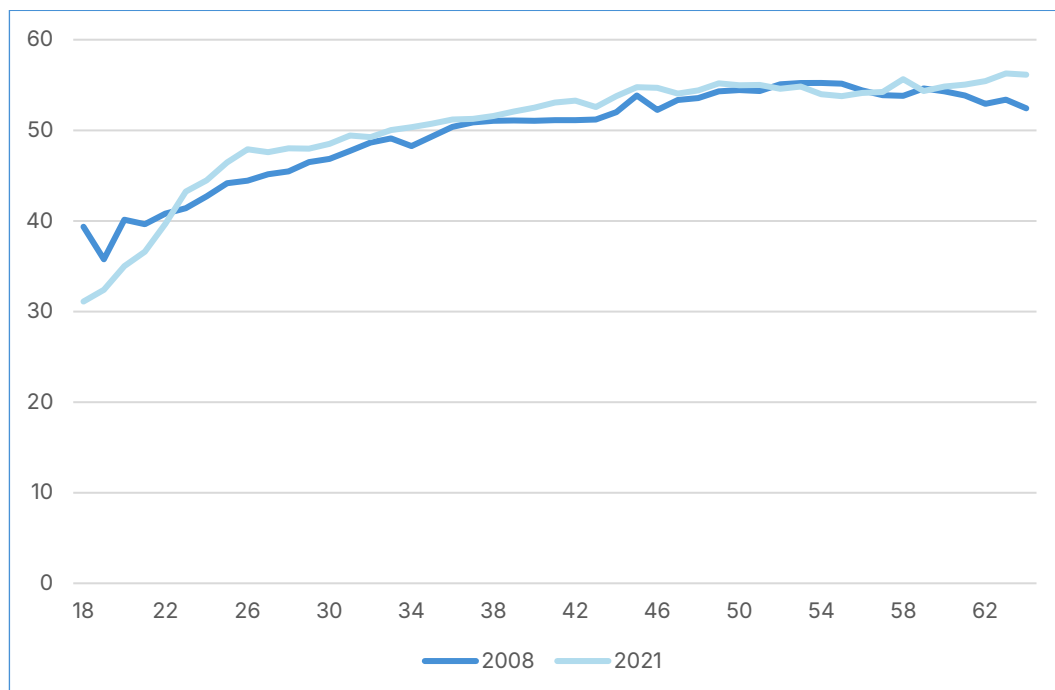
	2008		2021	
	Under 35 år	Over 54 år	Under 35 år	Over 54 år
EL og IT	33	22	48	20
NSF	27	26	40	24
Fellesforbundet	29	24	33	23
NAF	30	24	32	21
FO	35	14	31	17
HK	25	26	31	22
Creo	31	16	28	20
IE	24	21	27	25
NJF	15	23	26	31
NNN	26	24	24	27
NFF	23	22	24	28
Fagforbundet	15	31	22	31
SL	13	36	18	29
NTL	10	36	14	34
FLT	10	33	14	33
Total	22	27	27	27

Sortert etter andel yngre medlemmer i 2021.

2.4 Alder og kjønn³

I tabell 2.3 ser vi på kjønnsfordelingen blant medlemmene etter alder. Opptil rundt 35 år er et flertall av medlemmene menn. Kvinneandelen er høyest i aldersgruppene fra rundt 45 år og oppover. Dette mønsteret har forandret seg lite over tid. En forklaring er at mannsdominerte yrker ofte er yrker med lærlinger, en gruppe arbeidstakere som både er unge og ganske ofte fagorganisert.

Figur 2.3 Kvinneandel blant medlemmene etter alder i 2008 og 2021. Prosent

2.5 Oppsummering

Vi har sett på aldersfordelingen blant medlemmer i alderen 18–64 år.

- LO-forbundene har en betydelig andel medlemmer i alderen 55–64 år. Samtidig utgjør medlemmer under 35 år en drøy fjerdedel av aktive medlemmer i alderen 18–64 år.
- Over tid har andelen yngre medlemmer økt noe, mens andelen medlemmer i alderen 55–64 år har vært ganske stabil.
- EL og IT-Forbundet og NSF har høyest andel unge medlemmer i 2021. Tallene inkluderer lærlinger. Andelen unge medlemmer er lavest i NTL og FLT, og disse to forbundene har høyest andel medlemmer i alderen 55–64 år.
- Kvinneandelen blant medlemmene er lavest blant de yngste medlemmene, og øker med alder.

³ LOs medlemsstatistikk per 4. kvartal viser fordelingen av medlemmer etter kjønn totalt, for fullt betalende medlemmer for forbundene samlet og for det enkelte forbund. Denne statistikken omfatter alle forbundene, og viser at det er store forskjeller mellom forbundene i hvordan medlemmene fordeler seg på kvinner og menn i dag og over tid. Vi bruker derfor ikke våre data for å si noe om utviklingen i kvinneandel blant medlemmene.

3 Utdanning

Tradisjonelt har medlemsmassen i LO-forbundene vært dominert av arbeidstakere uten høyere utdanning. I noen grad forklares dette med forbundenes organisasjonsområder slik de avgrenses av vedtektene og tariffavtalenes omfangsbestemmelser. Dels henger dette sammen med historiske tradisjoner og at forbund utenfor LO i særlig grad har rettet seg mot funksjonærer og profesjonsgrupper med høyere utdanning. LO har imidlertid forbund både i privat og offentlig sektor, som organiserer yrker der mange eller alle har høyere utdanning. LO og forbundene har også klare ambisjoner om å styrke rekrutteringen blant arbeidstakere med høyere utdanning⁴. Dette betraktes som svært viktig i et arbeidsliv der mange arbeidstakere har høyere utdanning.

De fleste av LO-forbundene mangler opplysninger om medlemmenes utdanningsnivå i sine medlemsregistre. Vi har derfor fått koblet informasjon om utdanning til medlemsdataene. Dette betyr at vi for første gang har opplysninger om hvilken type utdanning LO-forbundenes medlemmer har. Utdanningsnivå er hentet fra det offisielle registeret over utdanning, og viser høyeste fullførte utdanning (se kap. 1.2). Vi ser på utdanningsnivå, og deler i tillegg inn videregående skole i yrkesfaglige og allmennfaglige utdanninger. Inndeling i utdanningens nivå og retning er basert på Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS2000)⁵. Det som i NUS2000 omtales som Påbygging til videregående utdanning, omtales i SSBs statistikker i dag som Fagskole. Vi har kalt det Påbygging/fagskole i figurer og tabeller.

Utdanningsnivå

- Grunnskoleutdanning (fra og med 1994 omfatter dette også de som har påbegynt, men ikke fullført videregående utdanning)
- Videregående utdanning nivå 1 (1–2 år på videregående skole, kun utdanninger før 1994). Kun utdanninger som er påbegynt før 1994 kodes i denne kategorien.
- Videregående utdanning nivå 2 (fullført videregående utdanning av en varighet på tre år eller mer)
- Påbygging/fagskole (alle som har fullført utdanninger som bygger på videregående skole, men som ikke er godkjent som universitets- og høyskoleutdanning, for eksempel teknisk fagskoleutdanning eller høyskoleutdanning som ikke gir studiepoeng)
- Universitets- og høyskolenivå kort (alle som har fullført en universitets- og høyskoleutdanning av en varighet på inntil fire år, også de som har minst 120 studiepoeng)

⁴ Se for eksempel LOs organisasjonsprogram 2022–2025.

⁵ Barrabés, N. & Østli, G. T. (2015). *Norsk standard for utdanningsgruppering – Revidert 2000 Dokumentasjon* (Notat 2015/37). Statistisk sentralbyrå. www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachement/240569?_ts=150ebb996e0

- Universitets- og høyskoleutdanning (alle som har fullført en universitets- og høyskoleutdanning på 4 år eller mer). Dette vil i hovedsak være utdanninger på masternivå eller høyere.

Vi skiller mellom de som har videregående utdanning innen allmennfaglig studieretning og de som har yrkesfag. Et slikt skille er basert på nivå 2 i klassifiseringen, og blir dermed noe skjønnsmessig. Følgende inndelinger ligger til grunn:

Yrkesfaglige utdanninger på videregående nivå

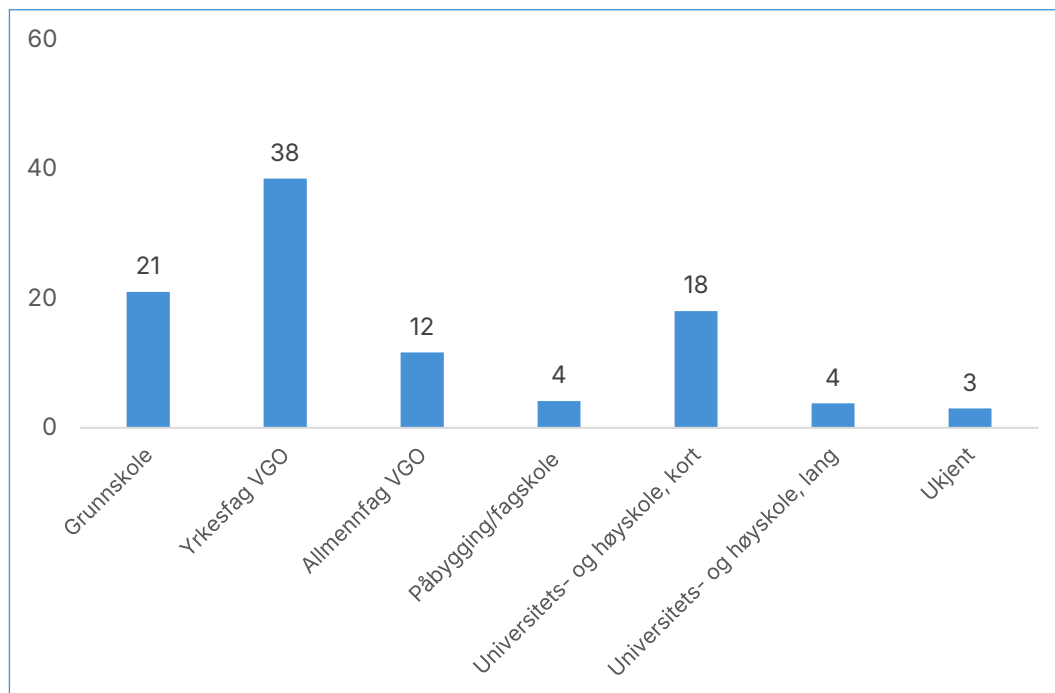
- Økonomiske og administrative fag (inkluderer handelsfag, kontorlag og hotell- og reiselivsfag)
- Naturvitenskaplige fag, håndverksfag og tekniske fag
- Helse-, sosial- og idrettsfag
- Primærnæringsfag
- Samferdsels- og sikkerhetsfag, og andre servicefag

Øvrige utdanninger kodes som allmennfaglig studieretning. Vi har ikke delt det som betegnes som fagskole eller påbygging til videregående utdanning etter studieretning. Her vil vi finne mye av fagskoleutdanningen.

Medlemmenes utdanning per 2021

I 2021 var arbeidstakere med yrkesfaglig utdanning på videregående nivå den klart største gruppen blant medlemmene i LO-forbundene. I alt hadde 43 prosent en slik utdanning, og det store flertallet (38 prosent) var oppført med avsluttende utdanning, det vil si fullført videregående utdanning på 3 år eller mer. I tillegg har 7 prosent allmennfaglige utdanninger. Flertallet av disse har fullført videregående skole med allmennfaglig studieretning. I 2021 hadde 22 prosent av medlemmene utdanning på universitets- og høyskolenivå. De fleste av disse hadde høyere utdanning på lavere nivå (18 prosent), mens 4 prosent hadde mastergrad eller høyere utdanning. En annen stor gruppe er medlemmer med grunnskole som sin høyeste utdanning. Dette inkluderer lærlinger på 18 år og mer som ennå ikke har avlagt fagprøve. I 2021 utgjorde denne gruppen 21 prosent av medlemmene. Andelen som har påbygging til videregående utdanning som sin høyeste fullførte utdanning, er 4 prosent.

Figur 3.1. Medlemmenes høyeste utdanning i 2021. 18–64 år unntatt studenter. Prosent. N = 663212

De to kategoriene innen universitets- og høyskoleutdanning summerer til 21 prosent.

De aller yngste medlemmene er ofte oppført med utdanning på grunnskolenivå. Her inngår blant annet lærlinger og andre som ennå ikke har sluttført sin utdanning. Ser vi bort fra de aller yngste, er andelen som kun har grunnskole, lavere blant yngre enn blant eldre medlemmer. Andelen med videregående utdanning som sin høyeste utdanning er ganske stabil på tvers av aldersgruppene. I aldersgruppen 35–44 år har 29 prosent av medlemmene utdanning på universitets- og høyskolenivå. Blant de eldste medlemmene er andelen 15 prosent. Andelen med høyere utdanning avtar med alder. Blant de yngre er det likevel en noe lavere andel som har avsluttet utdanningen med en allmennfaglig utdanning på videregående nivå.

Andelen medlemmer med høyere utdanning er klart høyere blant kvinner (29 prosent) enn blant menn (15 prosent). Flere menn enn kvinner har utdanning på videregående nivå som sin høyeste utdanning. Dette gjelder særlig andelen med yrkesfag.

Tabell 3.1 Medlemmenes utdanningsnivå etter alder og kjønn. Medlemmer 18–64 år 2021. Prosent

	Grunn- skole	VGO yrkesfag	VGO allmenn- fag	Påbygging/ fagskole	U og H 1–4 år	U og H mer enn 4 år	Uoppgitt	Totalt	Antall
I alt	21	38	12	4	18	4	3	100	663 212
Alder									
18 til 24 år	46	36	11	1	5	0	1	100	44 190
25 til 34 år	19	38	9	4	22	4	3	100	133 385
35 til 44 år	17	35	9	4	23	6	5	100	143 118
45 til 54 år	16	41	13	5	19	4	3	100	166 368
55 til 64 år	24	40	15	4	13	2	2	100	176 151
Kjønn									
Kvinner	20	31	15	4	24	5	1	100	344 564
Menn	22	46	13	4	12	3	5	100	318 655

Utdanning etter forbund

Det er betydelige forskjeller mellom forbundene i medlemmenes utdanningsnivå (tabell 3.2). I flertallet av forbundene utgjør medlemmer med videregående utdanning som sitt høyeste fullførte utdanningsnivå den største gruppen. Dette gjelder blant annet for Fagforbundet, Fellesforbundet, IE og NNN, der drøye halvparten av medlemmene har slik utdanning. Et stort flertall av disse har yrkesfaglige utdanning. Andelen med utdanning på videregående nivå er likevel høyest i EL og IT. Her har 67 prosent slik utdanning og ytterligere 7 prosent har påbygging. Et annet forbund der mange er registrert med påbygging til videregående utdanning, er FLT. Andelen med høyere utdanning er høyest i FO (99 prosent), Creo (85 prosent), SL (80 prosent) og NTL (55 prosent). I HK, Fagforbundet og FLT har 19–20 prosent av medlemmene høyere utdanning. I NFF gjelder dette 41 prosent, noe som først og fremst avspeiler omleggingen av utdanningen for fengselsbetjenter til en 2-årig høyskoleutdanning i 2012. De fleste forbundene har en del medlemmer som står med grunnskole som sin høyeste utdanning. Andelen er høyest for NSF, NAF, NNN og HK.

Tabell 3.2 Utdanningsnivå etter forbund i 2021. Prosent

	Grunnskole	VGO yrkesfag	VGO allmennfag	Påbygging/fagskole	Universitets- og høyskole	Ukjent	Antall
Fagforbundet	20	44	12	4	20	1	265 583
Fellesforbundet	27	49	8	2	7	7	116 744
HK	30	15	30	3	20	1	56 422
IE	17	50	7	8	14	4	42 458
NTL	9	15	16	4	55	1	33 115
EL og IT	17	62	5	7	7	2	31 179
NAF	33	40	9	2	7	9	27 094
FO	0	0	0	0	99	0	26 577
NNN	32	41	9	2	8	8	19 190
FLT	10	49	9	11	19	1	14 970
NSF	39	39	7	4	5	6	8 261
Creo	3	2	7	1	85	2	7 595
NJF	23	38	18	5	13	2	6 446
SL	4	10	4	2	80	1	5 006
NFF	7	22	27	3	41	0	2 572
I alt	21	39	12	4	22	3	663 212

Endring i utdanningsnivå over tid

Utdanningsnivået i samfunnet har endret seg betydelig over tid. Det samme gjelder for medlemmer i LO-forbundene. Fra 2004 til 2021 har andelen medlemmer med høyere utdanning økt fra 12 til 22 prosent. Det har også vært en liten økning i andel medlemmer med fagskole/påbygging til videregående utdanning. Andelen medlemmer med grunnskole som sin høyeste fullførte utdanning har gått ned, det samme gjelder de som har allmennfaglig utdanning på videregående nivå. Samlet sett har andelen med yrkesfag også gått litt ned. Mange av de med kortere yrkesfaglige utdanninger (ett til to år) har gått ut av arbeid. Andel medlemmer med fullført videregående utdanning (3 år) har imidlertid økt med 10 prosentpoeng fra 2004 til 2021.

Tabell 3.3 Medlemmenes utdanningsnivå over tid. Prosent

	2004	2011	2016	2021
Grunnskole	27	24	22	21
VGO nivå 1 – allmennfag	5	3	1	0
VGO nivå 1 – yrkesfag	18	12	8	5
VGO nivå 2 – allmennfag	6	7	7	7
VGO nivå 2 – yrkesfag	28	34	37	38
Påbygging/fagskole	3	3	4	4
U og H 1-4 år	10	13	16	18
U og H mer enn 4 år	1	2	2	3
Ukjent	1	2	2	3
I alt	100	100	100	100
N	598 138	631 951	647 874	663 219

3.1 Utviklingen i arbeidsmarkedet

Medlemstallene viser at LO-forbundene har fått flere medlemmer med høyere utdanning i perioden fra 2004 til 2021. Samtidig har andelen arbeidstakere med høyere utdanning økt betraktelig i samme periode. I 2004 hadde 31 prosent av lønnstakerne høyere utdanning, av disse hadde 7 prosent lang utdanning på universitets- og høyskolenivå. I 2021 var andelen 44 prosent med høyere utdanning i alt, og 14 prosent har en lang utdanning på høyere nivå. I så måte kan man si at utviklingen i LO, der andel medlemmer med høyere utdanning har økt 10 prosentpoeng, reflekterer en generell utviklingstrend i arbeidsmarkedet.

Tabell 3.4 Utdanningsnivå blant lønnstakere i alderen 18–64 år. Skoleelever og studenter med arbeidstid på mindre enn 20 timer og ikke bosatte lønnstakere er utelatt. 2004 og 2021. Prosent

	2004	2021
Grunnskole	20	15
Videregående opplæring	44	35
Påbygging	3	4
U og H 1-4 år	24	30
U og H mer enn 4 år	7	14
Ukjent	1	3
I alt	100	100
Antall personer	1 967 735	2 298 953

De to datasettene er ikke helt sammenlignbare. Men om vi ser antall medlemmer i LO-forbundene med høyere utdanning som andel av antall lønnstakere i arbeidsmarkedet generelt med høyere utdanning, peker dette i retning av at LO har styrket sin andel noe over tid. Sett i sammenheng, peker våre to datasett på at LO-forbundenes organisasjonsgrad blant arbeidstakere med høyere utdanning har økt fra 12 til 14 prosentpoeng av arbeidstakere med høyere utdanning fra 2004 til 2021.

3.2 Oppsummering

- Medlemmer med yrkesfaglig utdanning på videregående nivå er den klart største gruppen med 43 prosent, mens 21 prosent har grunnskole som høyeste slutførte utdanning.
- Andelen med utdanning på høyere nivå er høyest i aldersgruppen 25 til 44 år. De yngste medlemmene har ofte grunnskole som sin høyeste fullførte utdanning, men mange av disse er fortsatt under utdanning.
- Kvinner har oftere høyere utdanning enn menn, mens flere menn enn kvinner har yrkesfaglig utdanning på videregående nivå.
- Det er store forskjeller mellom forbundene i medlemmenes utdanningsnivå. I FO og Creo dominerer medlemmer med høyere utdanning, mens medlemmer med yrkesfaglig utdanning er største gruppe i mange av forbundene.
- Andelen medlemmer som har grunnskole som sin høyeste fullførte utdanning har gått ned over tid, mens andelen med høyere utdanning har økt fra 11 prosent i 2004 til 21 prosent i 2021.
- Utdanningsnivået blant norske lønnstakere har økt over tid. I 2021 hadde 44 prosent av lønnstakerne høyere utdanning, noe som er en økning på 11 prosentpoeng fra 2004.
- Dataene tyder på at LO-forbundene har økt sin andel av arbeidstakere med høyere utdanning fra 12 prosent i 2004 til 14 prosent i 2021. Anslaget er basert på en sammenstilling av to ulike datasett, og er forbundet med usikkerhet.

4 Nye medlemmer

LO-forbundene rekrutterer hvert år mange nye medlemmer. I dette kapitlet undersøker vi hvem disse er, og hva som kjennetegner deres medlemskap. Vi ser på følgende forhold:

- Hvor mange nye medlemmer får forbundene og LO hvert år?
- Hvem er disse, målt ved alder og utdanning?
- Er dette helt nye medlemmer, medlemmer fra annet forbund i LO, gjeninnmeldte medlemmer, eller kommer de fra studentmedlemskap?

Nye medlemmer

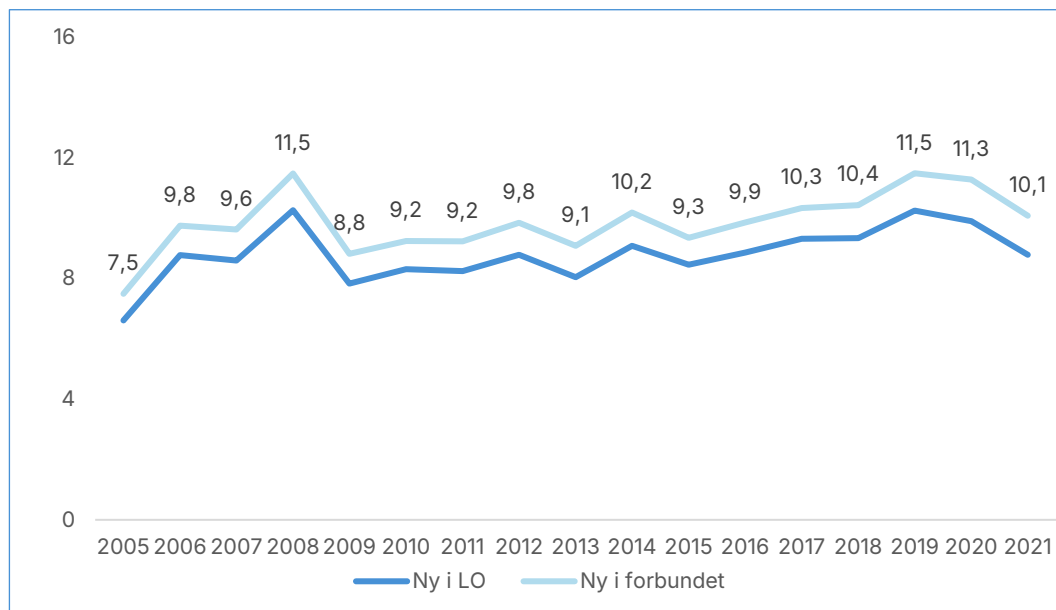
Vi har her valgt å definere et nytt medlem som et medlem som ikke var aktivt medlem i forbundet ett år tidligere. Det vil si at personer som går fra ett forbund til et annet, eller fra et studentmedlemskap til et ordinært medlemskap, også betraktes som nye medlemmer i forbundet.

Når vi ser på medlemmer som er nye i LO, ser vi bort fra de som har gått fra ett forbund til et annet i løpet av et kalenderår.

4.1 Andel nye medlemmer

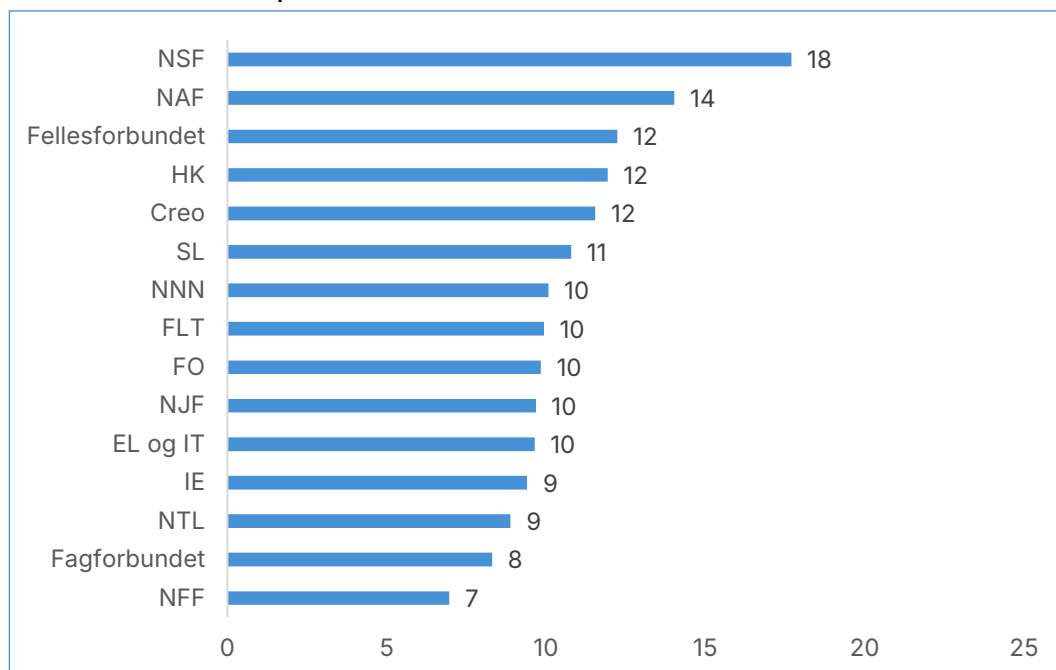
Hvert tiende medlem i LO-forbundene er et nytt medlem i betydningen at medlemmet ikke var ordinært medlem i forbundet ett år tidligere. I 2021 utgjorde dette 67 000 medlemmer. I 2019 og 2020 var antallet nye medlemmer henholdsvis 76 000 og 75 000. Sett over tid har nye medlemmer, som andel av medlemmer i alderen 18 til 64 år i alt, ligget på 9–11 prosent (figur 4.1). Figuren tyder også på at andelen av medlemmene som er nye, påvirkes av konjunktorene på arbeidsmarkedet. Andelen nye medlemmer var høy i 2008, 2014 og 2019 og 2020.

Figur 4.1 Andel medlemmer som er nye i forbundet, og nye i LO. 2004 til 2021. Prosent

Det er forbundsvise variasjoner i hvor stor andel av medlemmene som er nye av året (figur 4.2). NSF skiller seg ut med høyest andel nye medlemmer. Forbund som NAF, Fellesforbundet, HK og Creo ligger også over gjennomsnittet for alle, mens NTL og Fagforbundet er de som har lavest andel nye medlemmer. Hovedmønsteret er likevel at forbundene årlig må rekruttere ett nytt medlem for hvert tiende medlem i alderen 18 til 64 år.

Figur 4.2 Andel nyinnmeldte medlemmer per forbund inkludert medlemmer som kommer fra annet forbund eller fra studentmedlemskap. 2021. Prosent

4.2 Helt nye? Eller bakgrunn fra et annet medlemskap?

Vi ser nærmere på bakgrunnen til de som er klassifisert som nye medlemmer. Er disse helt nye? Kommer de fra andre forbund? Eller kommer de fra et annen type

medlemskap, det vil studenter eller elever? Av de 67 000 nye medlemmene i 2021 er 66 prosent helt nye medlemmer i betydningen at de ikke har vært medlem de siste 6 årene (2015–2020). Blant de øvrige var 13 prosent medlem i et annet LO- forbund året før, 6 prosent var studentmedlem mens 15 prosent hadde vært medlem 2–6 år tilbake i tid, og dermed kan betegnes som gjeninnmeldte. I tillegg kom en liten andel (1 prosent) fra et elevmedlemskap.

Tabell 4.1 Medlemmer som er nye i forbundet per 2021 etter kjennetegn ved tidligere medlemskap. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Helt nytt medlem	43 706	66
Fra annet forbund året før	8 552	13
Fra studentmedlemskap året før	3 701	6
Fra elevmedlemskap året før	845	1
Gjeninnmeldt fra ordinært medlemskap 2015–2019	9 735	15
I alt	66 539	100

Det er også forskjeller mellom forbundene i hvor de nye medlemmene kommer fra. Creo, FO, SL og NFF har høyest andel som kommer fra et studentmedlemskap eller elevmedlemskap. FLT har størst andel som kommer fra andre forbund. Andelen helt nye medlemmer er høyest for NSF, Fellesforbundet og NAF.

4.3 Hvem er de nye medlemmene?

En god del av nye medlemmer er unge eller yngre arbeidstakere. I 2021 var 22 prosent av nye medlemmer i alderen 18 til 24 år, mens 19 prosent var i alderen 25–29 år. Alt i alt er drøye halvparten av nye medlemmer under 35 år. Læringer er inkludert i utvalget av yrkesaktive medlemmer, og i noen av forbundene utgjør disse en god del av de yngste nyrekruttede medlemmene.

Tabell 4.2 Aldersfordeling. Medlemmer som er nye i forbundet og medlemmer som ikke har vært tilknyttet et LO-forbund de siste seks årene. 2021. Prosent.

	Alle nye medlemmer i forbundet	Helt nye (ikke medlemskap i LO-forbund siste seks år)
18 til 24 år	22	25
25 til 29 år	19	17
30 til 34 år	15	15
35 til 44 år	22	21
45 til 54 år	15	15
55 til 64 år	7	7
Total	100	100
Antall	66 833	42 797

Det er ingen vesentlige endringer fra 2005 til 2021 i hvordan nye medlemmer fordeler seg etter alder. Det er et stabilt mønster at drøye 40 prosent av nye medlemmer er under 25 år, og at godt over halvparten er under 35 år.

Vi har også sett på hvilken type utdanning de nye medlemmene i 2021 har. En god del har grunnskole som høyeste utdanning, noe som ikke er så overraskende siden en del er unge og ennå ikke ferdig med utdanningen. En del har også ukjent utdanning. Dette vil i hovedsak være personer som ikke har sin utdanning fra Norge. En av fire nye medlemmer hadde utdanning på universitets- eller høyskolenivå.

Tabell 4.3 Utdanningsnivå blant medlemmer som er nye i forbundet og medlemmer som ikke har vært tilknyttet et LO-forbund siste seks år. 2021. Prosent

	Nye medlemmer i forbundet	Helt nye medlemmer (ikke medlemskap siste seks år)
Grunnskole	29	33
VGO allmennfag	8	9
VGO yrkesfag	26	22
Påbygging	3	2
Universitets- og høyskole	26	23
Ukjent	8	11
Total	100	100
Antall	66 833	42 797

Vi har også sett på hvordan utdanningsnivået blant nye medlemmer endrer seg over tid. Her ser vi på alle nye medlemmer med unntak av dem som kommer fra et annet LO-forbund. Andelen nye medlemmer med høyere utdanning har økt fra 14 prosent i 2005 til 26 prosent i 2021. I samme periode har andelen med slutført videregående utdanning gått tilsvarende ned, mens en ganske stabil andel rekrutteres med kun grunnskole som sin høyeste utdanning. Vi minner her om at det for 2004 til 2007 har vært endringer i rapporteringen til LO-favør som påvirker antall unge medlemmer. Av nye medlemmer per 2014 med grunnskole, er drøyt halvparten fortsatt medlemmer i 2021. Av disse har drøye 40 prosent per 2021 utdanning utover grunnskole, i hovedsak yrkesfaglig utdanning.

Tabell 4.4 Utdanningsnivå blant nye medlemmer, med unntak av de som kommer fra et annet LO-forbund. 2005, 2014 og 2021

	2005	2014	2021
Grunnskole	33	33	31
VGO allmennfag	12	9	9
VGO yrkesfag	35	29	23
Påbygning	3	2	3
Universitets- og høyskole	14	21	26
Ukjent	3	6	9
I alt	100	100	100
Antall nye medlemmer	39 143	49 573	58 281

For 2021 omfatter tallene også medlemmer som går fra studentmedlemskap til annet medlemskap. For 2014 og 2005 undervurderer dataene overgang fra studentmedlem til aktivt medlem.

4.4 Arbeidstakerorganisasjonenes nye medlemmer – registerdata

Dataene fra LOfavør har begrenset informasjon om de nye medlemmene og deres bakgrunn fra arbeidslivet. Vi vet at flertallet er ganske unge og at de fleste ikke har bakgrunn som tidligere medlem. Registerdata fra SSB kan si mer om arbeidstakere som er nyinnmeldt i en arbeidstakerorganisasjon. Her bruker vi skattefradrag for fagforeningskontingent som indikator på organisering. I disse dataene kan vi ikke skille mellom de som er organisert i et LO-forbund eller et annet sted. Vi har imidlertid avgrenset analysen til yrker som er vanlige blant LO-forbundenes medlemmer.⁶ Dataene bør derfor gi et ganske godt bilde av hva som kjennetegner nyinnmeldte medlemmer når det gjelder tidligere arbeidserfaring og status i arbeidsmarkedet og på arbeidsplassen. Vi ser på organiserte per 2023 som ikke hadde skattefradrag for kontingent i 2022, og ser bort fra gruppen som kombinerer utdanning og en jobb på under 20 timer i uken.

Dataene viser at drøye 40 prosent av nye medlemmer er under 30 år og en knapp fjerdedel er under 25 år. Dataene viser videre at en betydelig del nye fagorganiserte er ferske på arbeidsplassen. Drøye halvparten er nyansatte hos arbeidsgiver, som betyr at de enten jobbet et annet sted eller ikke var lønnstaker ett år tidligere. Denne gruppen fordeler seg noenlunde likt på dem som kom fra en annen arbeidsplass og de som kom fra en posisjon utenfor arbeidsmarkedet, for eksempel skolegang. Under 20 prosent har mer enn tre års ansiennitet på arbeidsplassen bak seg når de blir medlem av en fagforening. Hovedinntrykket er dermed at mange nye medlemmer rekrutteres blant arbeidstakere som er ganske nye på arbeidsplassen og i arbeidsmarkedet.

⁶ Vi ser på yrker i kategori 3 til 9, det vil si at vi ser bort fra akademikeryrker og lederyrker. Vi ser i tillegg bort fra lærere, førskolelærere og sykepleiere.

4.5 Oppsummering

Vi ser på hva som kjennetegner nye medlemmer, det vil si medlemmer som ikke var medlem av forbundet, eventuelt av et LO-forbund året før.

- Om lag 10 prosent av medlemmene i alderen 18 til 64 år er nye medlemmer i forbundet. Andelen nye medlemmer har vært ganske stabil over tid. Andelen medlemmer som er nye i LO, ligger om lag ett prosentpoeng lavere.
- Andelen medlemmer som er nyinnmeldt i forbundet, er høyest i NSF og NAF, og lavest i Fagforbundet og NFF.
- To av tre medlemmer som er nye i LO, kan beregnes som helt nye, mens 13 prosent kommer fra annet forbund og 6 prosent kommer fra et studentmedlemskap og 15 prosent er tidligere medlemmer som er gjeninnmeldt.
- Mange av de nye medlemmene er unge. Drøye halvparten er under 35 år og én av fire er 18 til 24 år.
- Andelen nye medlemmer med høyere utdanning har økt over tid. I 2021 hadde hvert fjerde nye medlem høyere utdanning. Medlemmer som kommer fra et studentmedlemskap er ikke regnet med.

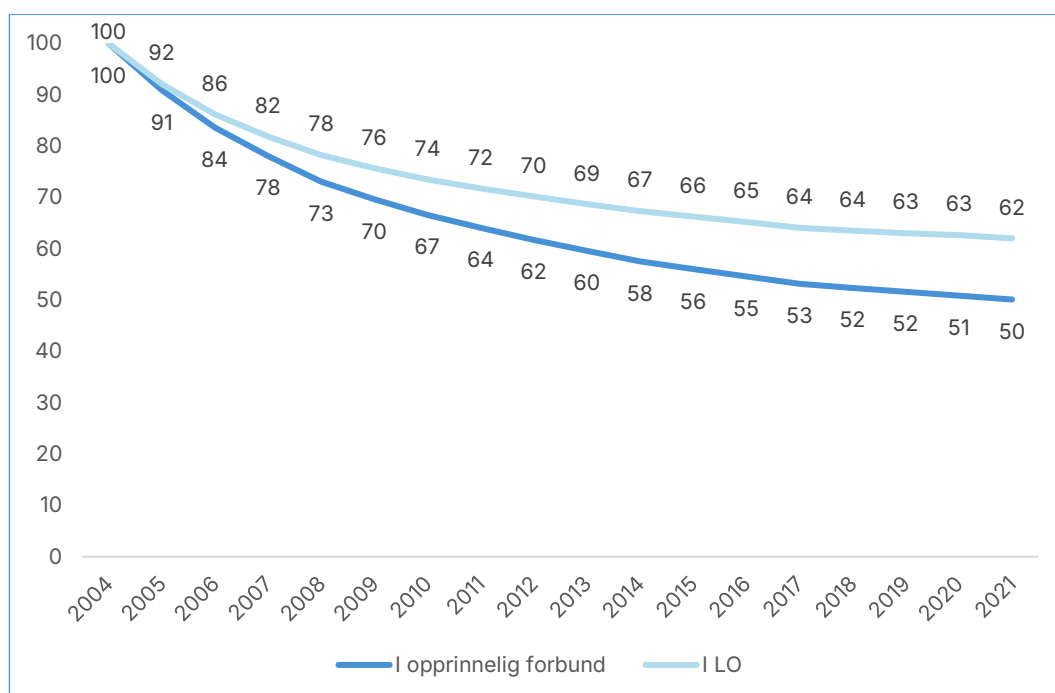
5 Overgangsrater og medlemsflyt

I datamaterialet kan vi følge medlemmene over en periode på 17 år, fra 2004 til 2021. Dette gjør at vi kan se på ulike typer overganger, blant annet hvor mange medlemmer som forsvinner fra forbundet og LO, og hvilke typer medlemmer som oftest forsvinner ut. Dette er kunnskap som vil ha relevans for organisasjoner som skal følge opp medlemmene sine og hindre unødvendig medlemstap. I forlengelsen av dette kommer spørsmålet om overgangsratene varierer mellom ulike forbund og typer medlemmer, og om de har endret seg over tid. Det sistnevnte er også tema for neste kapittel, hvor vi ser mer detaljert på dette.

5.1 Fortsatt medlem eller utmeldt

Vi ser først på hva som skjer med medlemmene over tid. Vi tar utgangspunkt i medlemmer per 2004 i alderen 18 til 47 år. Denne gruppen vil være under 65 år i 2021. Det vil si at de som forsvinner ut, mest sannsynlig har gått ut av forbundet og LO som yrkesaktive lønnstakere. Av medlemmene per 2004 gjenfinnes 62 prosent som medlem av et LO-forbund i 2021, det vil si 17 år senere. Av disse er 50 prosent fortsatt i sitt opprinnelige forbund. Merk at vi her ikke ser på kontinuerlige medlemskap. Noen av medlemmene har hatt perioder utenfor LO og forbundet for så å komme tilbake og dermed dukke opp i statistikken på nytt. Flertallet (55 prosent) har imidlertid vært medlem av et LO-forbund alle årene mellom 2004 og 2021, mens 48 prosent har vært medlem av sitt opprinnelige forbund alle årene. Dette betyr at det store flertallet av dem som var medlem i 2004 og som fortsatt er medlemmer per 2021, har kontinuerlige medlemskap.

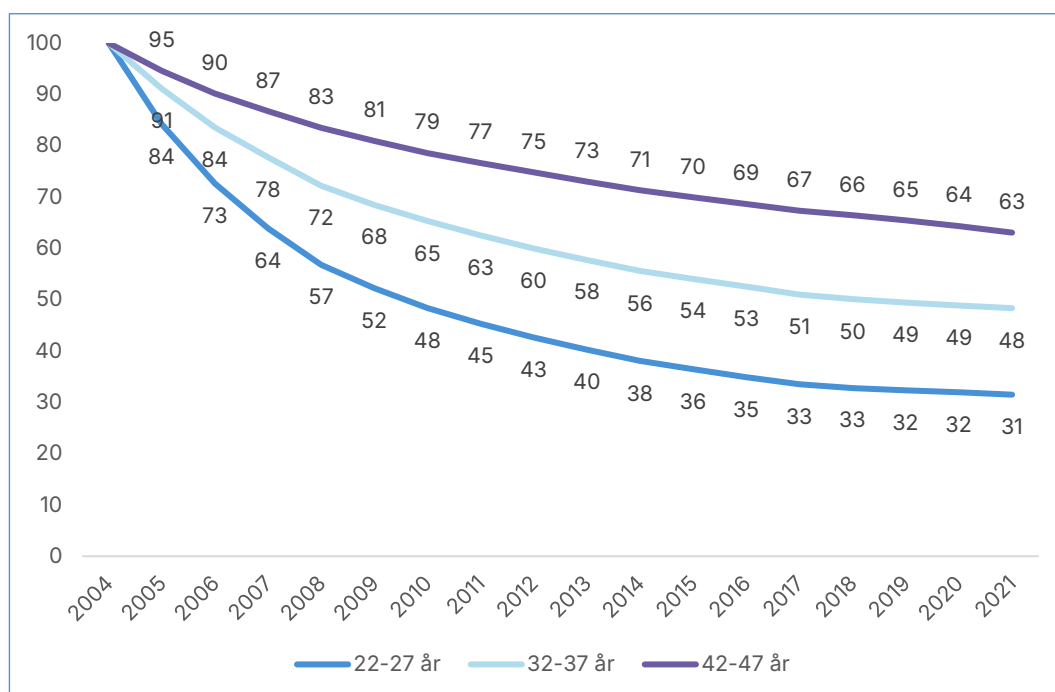
Figur 5.1 Medlemmer per 2004 (18 til 47 år) som fortsatt er medlem i påfølgende år, i LO og i opprinnelig forbund. N = 326352. Prosent

Det er rimelig å anta at eldre medlemmer har mer stabile medlemskap enn yngre medlemmer. Yngre arbeidstakere bytter oftere jobb og kan ha perioder utenfor arbeidsmarkedet i forbindelse med utdanning eller andre aktiviteter. I tillegg vil de noe eldre medlemmene oftere ha lengre medlemsansiennitet og dermed bedre kjennskap til fagforeningen og hva et medlemskap betyr. Dette kan gjøre terskelen for å melde seg ut høyere. I figur 5.2 ser vi på overgangsrater ut av forbundet for tre aldersgrupper: de som er 22–27 år i 2004, de som er 32–37 år i 2004, og de som er 42–47 år i 2004.

Andelen som forblir medlemmer over perioden fram til 2021, er høy blant de eldste. Her er 63 prosent fortsatt medlem i sitt opprinnelige forbund. Blant de yngste – aldersgruppen 22–27 år – er kun 32 prosent fortsatt medlem av sitt opprinnelige forbund. De som var alderen 32–37 år i 2004, er mer stabile enn de yngste medlemmer, men andelen som forsvinner ut, er klart høyere enn for gruppen som var 42–47 år i 2004.

Figur 5.2 Medlemmer per 2004 som fortsatt er medlem av opprinnelig forbund de påfølgende årene. Aldersgruppene 22–27 år i 2004 (N = 40981), 32–37 år i 2004 (N = 78834) og 42–47 år i 2004 (N = 97159). Prosent

Vi kan også se på andelen av medlemmer per 2004 som fortsatt er tilknyttet et LO-forbund, det vil si at vi inkluderer de som har gått over til et annet forbund. Blant de unge i 2004 er 47 prosent medlemmer per 2021. Dette betyr at 16 prosent av de opprinnelige medlemmene er organisert i LO, men i et annet forbund enn sitt opprinnelige. Blant de eldste, de som var 42–47 år i 2004, er 71 prosent fortsatt i et LO-forbund. I denne gruppen er det færre – 8 prosent – som har byttet forbund. Også i midtgruppen, de som var i alderen 32–37 år i 2004, er det en god del som enten har gått til et annet forbund, eventuelt er tilmeldt på nytt i et annet forbund.

Tabell 5.1 Medlemmer per 2004 som fortsatt er medlem av opprinnelig forbund de påfølgende årene. Etter alder i 2004. Prosent

	22–27 år	32–37 år	42–47 år
Per 2008	64	78	87
Per 2012	54	69	81
Per 2016	49	64	76
Per 2021	47	62	71
N	40 981	78 834	97 159

5.2 Stabile overgangsrater over tid?

Arbeidslivet har endret seg mye i årene etter tusenårsskiftet. Hyppigere jobbskifter kan føre til at flere medlemmer faller ut av fagforeningen. Holdningsendringer kan gjøre at medlemmene er mindre lojale i betydningen at de oftere velger å forlate forbundet og fagforeningen. Endringer i hvordan bedriftene organiserer selskapet og virksomheten, kan bryte opp sterke bedriftsklubber med ressurser til god oppfølging av medlemmene. Våre data sier ikke noe om årsaken til at et medlem går ut av forbundet og av LO. Vi kan imidlertid undersøke om overgangsratene har endret seg over tid, og om det etter hvert er flere som melder seg ut.

I tabell 5.2 ser vi på hva som skjer i løpet av tre år og åtte år for medlemmene i 2004, 2012 og 2018 (kun tre år for 2018). Tabellen viser at overgangsratene for ulike aldersgrupper er stabile over tid. Dette gjelder for alle i alderen 18 til 56 år og det gjelder for aldersgruppene 42–47 år og 52–56 år. Data viser videre at andelen unge medlemmer som forblir i forbundet over tid har økt over tid. Blant medlemmer i alderen 22–27 år per 2004, var 64 prosent medlem tre år senere, mens 43 prosent fortsatt var medlem etter åtte år. For unge medlemmer per 2013 er henholdsvis 68 og 49 prosent fortsatt medlem av forbundet. I utgangspunktet peker dette i retning av at forbundene er blitt flinkere til å beholde unge medlemmer. Omlegginger i data, for eksempel hvilke medlemskategorier som inngår rapporteringen til LOfavør, spiller nok også en rolle for 2004-årgangen.⁷

⁷ Vi har undersøkt om det er klare mønstre som peker i retning av at lavere overgangsratene tidlig i perioden kan forklares med trekk ved rapporteringen til LOfavør, uten å finne en åpenbar forklaring. En mulig forklaring er at lærlinger gradvis inngår i tallene som rapporteres til LOfavør uten at disse gis egen klassifisering. Det er imidlertid en feil ved klassifiseringen av studentmedlemmer i årene fram til og med 2015. Det kan se ut som om en del medlemmer rapporteres inn som studenter selv om de er gått over i ordinært medlemskap.

Tabell 5.2 Andel medlemmer i ulike aldersgrupper som fortsatt gjenfinnes som aktivt medlem etter 3 og 8 år. Medlemmer per 2004, 2013 og 2018. Prosent

		Medlemmer per 2004	Medlemmer per 2013	Medlemmer per 2018
22–27 år	Etter tre år	64	68	68
	Etter åtte år	43	49	
	Antall	40 981	54 282	56 305
32–37 år	Etter tre år	78	78	77
	Etter åtte år	60	62	-
	Antall	78 834	70 401	78 576
42–47 år	Etter tre år	87	85	85
	Etter åtte år	75	73	-
	Antall	97 159	99 503	90 318
52–56 år	Etter tre år	92	91	90
	Etter åtte år	82	80	-
	Antall	85 855	89 402	89 080
18–56 år	Etter tre år	82	81	80
	Etter åtte år	68	67	-
	Antall	481 600	500 221	510 886

Vi har også sett på om det er endringer i hvor mange medlemmer som forblir i LO, det vil si enten i opprinnelige forbund eller i annet forbund. Mønsteret er i hovedsak likt det vi ser for andelen som forblir i opprinnelig forbund. Over tid beholder LO flere av de yngste medlemmene. Det kan også se ut som om LO og forbundene over tid taper litt flere medlemmer i aldersgruppene over 40 år.

5.3 Overganger etter forbund

Det er klare forskjeller mellom forbundene i hvor stor andel av medlemmene som går ut og hvor stor andel forbundene beholder. I tabell 5.3 ser vi på andelen av medlemmene per 2013 som fortsatt er medlem i 2021, det vil si etter åtte år, og hvor stor andel av medlemmene i 2018 som er medlem i 2021 (etter tre år). Creo, Fagforbundet og NTL beholder høyest andel av sine medlemmer når vi ser på en periode på åtte år. Her gjenfinnes mellom 76 og 80 prosent av medlemmene. Tapet av medlemmer er størst i NAF, som har mistet halvparten av medlemmene i løpet av åtte år. Forbund som HK, Fellesforbundet og NSF mister mellom 50 og 60 prosent av medlemmene over åtteårsperioden.

Mønstret er noenlunde det samme om vi ser på en periode på tre år. Mens Creo beholder 89 prosent av medlemmene, er andelen i NAF og NSF 68 prosent.

Tabell 5.3 Andel medlemmer som fortsatt er medlem i opprinnelig forbund. Fra 2013 til 2021 og fra 2018 til 2021. Kun medlemmer som er 64 år eller yngre i 2021. Prosent og antall

	Etter åtte år (fra 2013 til 2021)	Antall	Etter tre år (fra 2018 til 2021)	Antall
	Andel	Antall	Andel	Antall
Creo	80	5 444	89	5 469
Fagforbundet	78	188 572	84	191 910
NTL	76	23 446	82	22 464
NFF	72	2 185	84	1 994
FO	71	20 507	85	20 189
IE	67	36 656	82	32 397
NNN	66	16 372	79	14 687
FLT	65	11 107	70	10 151
NJF	63	5 128	77	4 403
EL og IT	62	24 891	78	24 230
SL	62	3 268	76	3 324
HK	59	38 685	76	41 501
Fellesforbundet	55	97 470	73	92 647
NSF	53	6 620	68	6 332
NAF	48	19 870	68	21 718

5.4 Andel medlemmer som går ut av arbeid, og som går ut av LO

To grupper medlemmer må erstattes hvis LO-forbundene og LO skal opprettholde medlemstallet, de som melder seg ut, og de som går ut av arbeid. I LO-forbundene fortsetter mange av den sistnevnte gruppen som pensjonistmedlemmer med forsikringsrettigheter. Dataene i LOfavør inneholder ikke opplysninger om slike overganger i medlemskapstype. Som omtalt innledningsvis, har vi lagt il grunn at medlemmer på 65 år går ut av arbeid, selv om vi vet at noen går ut av arbeid tidligere, mens andre fortsetter etter 64 år.

I tabell 5.4 viser vi medlemmer i alderen 18–64 år etter status påfølgende år. Vi har ikke skilt mellom de som er medlem i sitt opprinnelige forbund og de som har gått til et annet forbund, eventuelt til en annen type medlemskap (student/elev). Vi har i våre analyser

lagt til grunn at de som blir 65 år, går ut av arbeidslivet. Andelen 65-åring er lavere i 2004 enn de påfølgende årene, og har vært stabil fra og med 2009. En annen gruppe er de som ikke lenger er medlem i ett av LO-forbundene. Denne andelen er marginalt høyere i 2019 og 2020 enn tidligere år.

Tabell 5.4 Medlemmer etter status påfølgende år. Prosent

	Utmeldt i alderen 18–63 år	65 år inkl. utmeldte som 64-åring	Fortsatt medlem	Antall medlemmer
2004	5,7	1,8	92,5	598 138
2009	5,6	2,4	92,0	626 687
2014	5,7	2,5	91,9	643 872
2019	6,0	2,5	91,5	659 751
2020	5,9	2,5	91,6	662 634

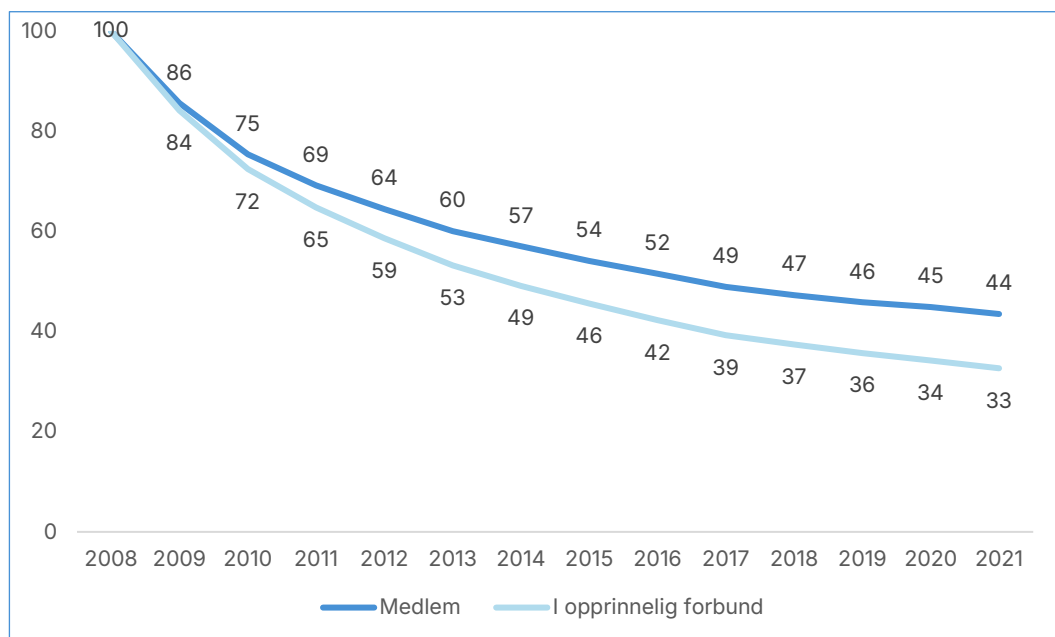
5.5 Nyinnmeldte medlemmer – sitter de særlig løst?

Vi har sett at yngre medlemmer oftere går ut av forbundet og ut av LO sammenlignet med noe eldre medlemmer. Unge er overrepresentert blant nyinnmeldte medlemmer, og det er rimelig å anta at nyinnmeldte medlemmer har mindre kunnskap om – og kanskje også svakere tilknytning til – medlemskapet. Nyinnmeldte medlemmer vil oftere være nye på arbeidsplassen og er kanskje også i en periode av livet der jobbskifter er mer vanlig. Dette er forhold som gjør at vi kan forvente høyere gjennomstrømming i denne gruppen medlemmer sammenlignet med medlemmer med lengre fartstid i forbundet.

Vi ser først på hva som skjer med medlemskapet til nye medlemmer i 2008. Her ser vi bort fra dem som var tilmeldt et annet LO-forbund ett år tidligere. Vi inkluderer de som kommer fra en annen type medlemskap (student) og gruppen som kommer tilbake til et LO-forbund etter å ha vært utmeldt mer enn ett år. I figur 5.3 vises medlemsstatus i perioden fra 2008 til 2021, det vil si 13 år, både i opprinnelig forbund og i LO.

Figuren viser et betydelig tap av nyinnmeldte medlemmer de første årene av medlemskapet. Etter to år er mer enn hvert fjerde nye medlem ute av forbundet. Andelen som har forlatt forbundet, øker til 51 prosent etter seks år. Av disse har 8 prosent gått over til et annet LO-forbund, og noen få (2 prosent) er 65 eller mer. Dette betyr at forbundene i gjennomsnitt har igjen halvparten av sine nye medlemmer seks år etter innmeldingsåret, mens 57 prosent befinner seg i et LO-forbund. Etter 13 år er ett av tre nye medlemmer aktive medlemmer i sitt opprinnelige forbund, mens 11 prosent befinner seg i et annet forbund og 5 prosent er 65 år eller mer. De øvrige – 51 prosent – er utmeldt av forbundet og LO.

Figur 5.3 Nye medlemmer per 2008. Medlemsstatus påfølgende år. N = 64282. Prosent

Overgangsratene – i betydningen andelen av nye medlemmer som går ut av forbundet og ut av LO i løpet av de første 5 årene – er stabile over den perioden våre data dekker. Av nye medlemmer per 2008, gjenfinnes 60 prosent som medlemmer i et LO-forbund i 2013, mens 39 prosent ikke er i LO. Ser vi på femårsperioden fra 2016 til 2021, er andelen nøyaktig de samme, 60 prosent er fortsatt medlem i et LO-forbund og 39 prosent er utmeldt. Det er heller ikke noen vesentlig forskjell i andelen som gjenfinnes i opprinnelig forbund: 53 prosent i 2013 og 51 prosent i 2021.

Vi ser også på om det er forskjeller i overgangsrater etter alder. Her avgrenser vi oss til å se på status i 2021 for de som var nye medlemmer i 2016, altså medlemsstatus fem år etter innmelding. Det er kun marginale forskjeller mellom yngre og eldre nyinnmeldte medlemmer i om de forblir medlemmer i et LO-forbund over tid, eller forsvinner ut. Hvis vi ser på andelen som fortsatt er aktivt medlem i sitt opprinnelige forbund, finner vi litt klarere aldersforskjeller. Dette skyldes delvis at noen av de yngste medlemmene går over til et student- eller elevmedlemskap.

Tabell 5.4 Overgangsrater for nye medlemmer per 2016. Status per 2021. Etter alder. Prosent

	Medlem i opprinnelig forbund	Medlem i annet forbund	Student/elevmedlem	Utmeldt	Over 64 år	I alt	Antall
18–24 år	45	9	6	40	-	100	14 800
25–29	49	6	1	41	-	100	9 728
30–39	52	7	1	40	-	100	14 671
40 år og mer	57	6	0	35	4	100	18 229
Alle	51	7	2	39	1	100	57 428

Nye medlemmer som er kommet fra annet LO-forbund, er ikke tatt med.

Et annet spørsmål er om det er systematiske forskjeller etter utdanning i om medlemmene forblir i LO og i opprinnelig forbund, eller om de går ut av LO. Er det for eksempel slik at nyinnmeldte arbeidstakere med en yrkesfaglig utdanning oftere forblir medlemmer? Og hva skjer med de som kommer inn med utdanning fra universitet eller høyskole? Forblir de like ofte i forbundet og LO som andre grupper?

Tabell 5.5 viser at det ikke er store forskjeller mellom utdanningsgruppene i andelen nyinnmeldte medlemmer som gjenfinnes som medlemmer etter fem år. Ett unntak er den lille gruppen som har ukjent utdanning, det vil si innvandrere som har sin utdanning fra utlandet. Her forsvinner flere ut av forbundet og LO. Tabellen viser også at det er en liten tendens til arbeidstakere med yrkesfaglig utdanning oftere gjenfinnes som medlem etter fem år, og at de også oftere forblir i sitt opprinnelige forbund.

Tabell 5.4 Overgangsrater for nye medlemmer per 2016. Status per 2021. Etter utdanning. Prosent

	Medlem i opprinnelig forbund	Medlem i annet forbund	Utmeldt	Student/ele vmedlem	Over 64 år	I alt	Antall
Grunnskole	49	7	40	1	4	100	19 336
Allmennfag VGO	57	7	33	2	1	100	4 930
Yrkesfag VGO inkl. påbygging	50	7	38	1	3	100	17 346
Høyere utdanning	54	8	37	1	1	100	3 691
Ukjent utdanning	31	3	65	0	0	100	12 125
Alle	51	7	39	1	2	100	57 428

Nye medlemmer som er kommet fra annet LO-forbund er ikke tatt med.

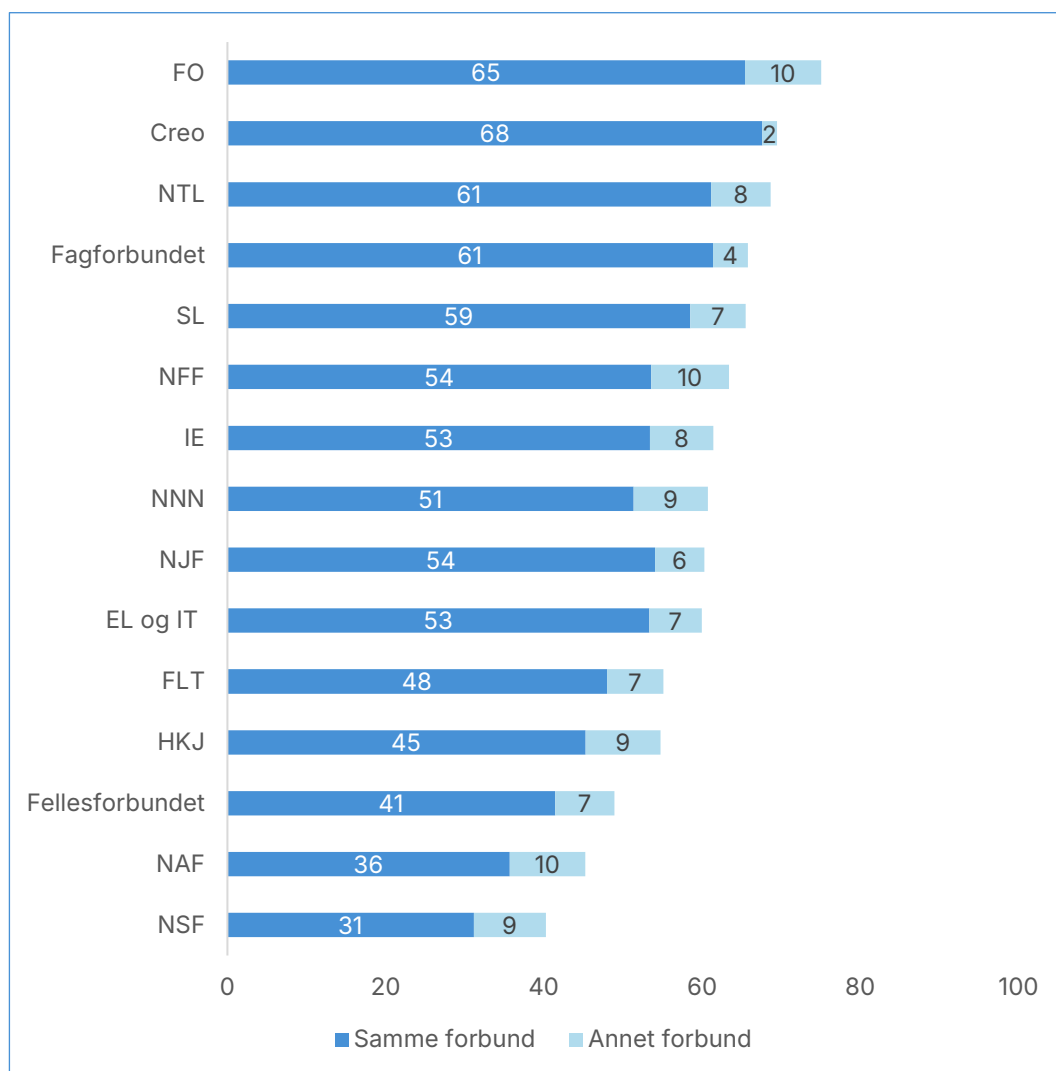
5.6 Forbundsvis forskjeller i overganger blant nyinnmeldte

Vi så ovenfor at det var betydelige forskjeller mellom forbundene i overgangsrater i betydningen hvor mange som forblir medlemmer, og hvor mange som forsvinner ut. Noen forbund beholder langt flere av sine medlemmer enn det andre gjør. Her ser vi på overganger blant nye medlemmer. Figur 5.4 viser at FO, Creo, Fagforbundet og NTL har beholdt størst andel av sine nyinnmeldte medlemmer når vi ser på status fem år etter innmeldingsåret. Her gjenfinnes minst 60 prosent av de nye medlemmene. NSF, NAF og Fellesforbundet beholder på sin side mellom 31 og 41 prosent av de nye medlemmene.

Det er også forskjeller mellom forbundene når det gjelder overgang til annet forbund. Andelen nye medlemmer som gjenfinnes i et annet LO-forbund er lavest for medlemmer i Dreo (2 prosent) og Fagforbundet (4 prosent). I NAF, NFF og FO gjenfinnes 10 prosent av de nye medlemmene i et annet LO-forbund. For et flertall av forbundene ligger denne andelen mellom 7 og 10 prosent, og der er dermed ikke store forskjeller mellom forbundene. Vi minner om at dette omfatter både overganger mellom forbund og medlemmer

som melder seg inn etter en periode utenfor LO. Vi ser nærmere på overganger mellom forbund i neste kapittel.

Figur 5.4 Medlemsstatus for nyinnmeldte medlemmer i 2016 fem år etter innmeldingsåret (2021). Etter forbund. Prosent

Hva med de stabile medlemmene?

Vi så over at det er betydelige forskjeller i andelen nye medlemmer som forblir i forbundet over tid. I FO gjenfinnes 65 prosent etter fem år, i NAF er andelen 36 prosent og i NSF 31 prosent. I forlengelsen av dette er det interessant å se på hva som skjer med medlemmer som har lengre fartstid i forbundet. I tabell 5.6 sammenligner vi to grupper: nye medlemmer, det vil si den samme gruppen som i figur 5.4, og medlemmer som har vært aktive medlemmer i forbundet alle sju årene fra 2010 til 2016 (stabile medlemmer). Tabellen er sortert etter hvor mange nye medlemmer per 2016 som fortsatt er i forbundet i 2021. Hvis vi kun ser på stabile medlemmer per 2016, er forskjellene i overgangsrater langt mindre. I de fleste forbundene gjenfinnes mellom 60 og 70 prosent av de stabile medlemmene etter fem år. To forbund, EL og IT og Creo, peker seg ut ved å beholde høyest andel av sine stabile medlemmer.

Tabell 5. 6 Nye medlemmer (N = 57428) og medlemmer med kontinuerlig medlemskap 2010–2016 (N = 382876). Overgangsrate (andel som fortsatt er medlem av forbundet i 2021) og de to kategoriene medlemmer som andel av aktive medlemmer per 2016. Prosent

	Fortsatt medlem i opprinnelig forbund per 2021		Nye og stabile medlemmer som andel av de aktive medlemmene per 2016	
	Nye i forbundet	Stabile i forbundet	Nye i forbundet	Stabile
I alt	51	68	8	59
Creo	68	78	6	70
NFF	54	65	4	66
FO	65	69	5	66
NNN	51	63	7	64
NTL	61	61	6	64
Fagforbundet	61	73	7	63
NJF	54	64	5	62
IE	53	67	6	61
EL og IT	53	76	9	58
Fellesforbundet	41	71	11	55
FLT	48	69	5	54
SL	59	60	8	50
NSF	31	62	15	50
HK	45	69	13	49
NAF	36	65	15	41

5.7 Hva kjennetegner utmeldte medlemmer – registerdata

I avsnitt 4.4 brukte vi et annet datasett – registerstatistikk over lønnstakere – for å si noe om lønnstakere som er nye medlemmer i en arbeidstakerorganisasjon. De samme dataene kan si noe om hva som skjer med de nye medlemmene over tid. Som i avsnitt 4.4 avgrensner vi oss til yrkesgrupper som ofte er LO-organisert, og vi utelukker studenter og elever med liten deltidsjobb. Vi ser på dem som går fra organisert i 2022 til uorganisert i 2023 i betydningen at de ikke har skattefradrag for fagforeningskontingent i 2023.

Dataene viser at mange av dem som går ut av et medlemskap, er ganske nye på arbeidsplassen. Av de som gikk fra organisert i 2022 til uorganisert i 2023, var én av tre nye på arbeidsplassen, og godt over halvparten hadde mindre enn tre år på arbeidsplassen. Yngre medlemmer som går ut, har dermed ikke kun ganske kort ansiennitet som medlemmer, mange er også ganske nye på arbeidsplassen.

Data fra registre har ikke informasjon om hvorfor medlemmer går fra å være organisert lønnstaker til en annen status. Hvilken arbeidsmarkedsstatus de ender opp i, gir en pekepinn. Mange av de eldre medlemmene som ikke gjenfinnes som organiserte, vil ha gått ut av arbeid, og kan fortsatt være pensjonistmedlemmer uten at dette fanges opp. Også blant de yngre gjenfinnes kun halvparten av de utmeldte som lønnstakere. Dette vil typisk være unge som går fra jobb til studier eller annen skolegang. Av de som fortsatt er lønnstakere, men uorganisert, har halvparten skiftet arbeidsgiver. Arbeidstakere med stabile arbeidsforhold hos samme arbeidsgiver utgjør kun én av ti utmeldte.

5.8 Oppsummering

I dette kapittelet har vi sett på overgangsrater med særlig vekt på hvor stor andel av medlemmene som går ut av forbundet og LO, og hvor mange som fortsatt er medlem. Vi ser både på alle aktive medlemmer og nyinnmeldte medlemmer.

Alle medlemmer

- Av de som var medlem i 2004, og som var 64 år eller yngre i 2021, var halvparten fortsatt medlem i samme forbund i 2021, mens 62 prosent fortsatt var medlem av et LO-forbund. De øvrige hadde gått ut av forbundet og/eller LO.
- Unge medlemmer går langt oftere enn eldre ut av sitt forbund. Av de som var 22–27 år i 2004, gjenfinnes kun 31 prosent som medlemmer i 2021. I aldersgruppen 42–47 år er andelen som fortsatt er medlem, 63 prosent.
- Overgangsratene er stabile over tid. Det er dermed ikke noe som tyder på at medlemmene oftere forsvinner ut de siste årene sammenlignet med perioden fra 2004 og framover.
- Det er betydelige forskjeller mellom forbundene i overgangsrater over tre og åtte år. Creo og Fagforbundet beholder størst andel av sine medlemmer, mens NAF og NSF har størst tap.

Nye medlemmer

- En god del av de nyinnmeldte medlemmene går ut av forbundet etter ganske kort tid. Blant nye medlemmer per 2008 gjenfinnes kun litt over halvparten i forbundet fem år etter innmeldingsåret. I 2021, etter 13 år, var 33 prosent fortsatt i sitt opprinnelige forbund, mens 44 prosent var medlem i et LO-forbund.
- Når vi avgrenser oss til nye medlemmer, finner vi ikke store forskjeller i overgangsrater etter alder. Det er heller ikke vesentlige forskjeller i overgangsrater og andelen som forblir i forbundet, etter utdanning.
- Noen forbund mister langt flere av sine nyinnmeldte medlemmer enn andre.

6 Skifte av forbund og gjeninnmeldinger

Medlemmer som skifter jobb og bransje vil i mange tilfeller falle inn under organisasjonsområdet for et annet LO-forbund. Dette følger naturlig av forbundenes vedtektsfestede organisasjonsområder, og bestemmelsene om organisasjonsgrensene innad i LO. Et jobbskifte som innebærer skifte av bransje, vil derfor ofte påvirke hvilket LO-forbund medlemmet skal være tilsluttet. Det er et mål at medlemmer som på grunn av jobbskifte faller utenfor sitt opprinnelige forbunds organisasjonsområde, skal få tilbud om medlemskap i et annet LO-forbund. Vi vet imidlertid ikke i hvilken grad forbundene har etablerte rutiner for å sikre at medlemmer som skifter jobb følges opp og får tilbud om å videreføre medlemskap i et annet LO-forbund.

Våre data gjør at vi kan se om medlemmene bytter forbund fra ett år til det neste. Vi kan imidlertid ikke se om medlemskap overføres ved dialog mellom de to forbundene, eller om medlemmet selv melder seg inn i nytt forbund på eget initiativ eller etter forespørsel fra arbeidsplassen. For å belyse overganger mellom forbund, ser vi på hvor mange medlemmer som er oppført med medlemskap i mer enn ett forbund over en viss periode. Her skiller vi mellom *overganger* og *gjeninnmeldinger*.

Overganger og gjeninnmeldinger

- Et bytte fra ett forbund til et annet fra ett år til det neste betegnes som en *overgang*. Vi ser bort fra student- og elevmedlemmer som skifter forbund.
- Der medlemmet har vært oppført som utmeldt ved minst ett årsskifte før vedkommende igjen dukker opp som medlem, betegner vi det som en *gjeninnmelding*. Vi ser bort fra student- og elevmedlemskap.

Vi ser først på hvor vanlig det er med overganger, og om overganger mellom forbund er blitt mer vanlig over tid. Deretter ser vi på hvor mange tidligere medlemmer som kommer tilbake som medlemmer etter en tid utenfor LO.

6.1 Overganger mellom forbund

Overgangsratene viser at en del medlemmer ender opp i et annet forbund enn der de opprinnelig var tilmeldt. Over en tidsperiode på ti år befinner om lag en av ti nye medlemmer seg i et annet forbund enn det opprinnelige. Dette omfatter både overganger og gjeninnmeldinger. På årsbasis er derimot overgangene fra ett forbund til et annet, ganske begrenset. Ved hvert årsskifte befinner 1 prosent av de aktive medlemmene seg i et annet forbund enn det de var medlem i ett år tidligere. Det betyr at av om lag 663 000 medlemmer i alderen 18 til 64 år per 2020, er drøye 8 500 personer i et annet LO-forbund ett år senere. Samme år gikk knappe 40 000 medlemmer ut av LO. Andelen medlemmer som går fra ett LO-forbund til et annet i løpet av et kalenderår, har vært stabil i perioden vi ser på.

Tabell 6.1 Overganger mellom medlemsstatuser for aktive medlemmer 2008, 2016 og 2021. Antall og prosent

	2008 til 2009		2014 til 2015		2020 til 2021	
	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall
Medlem annet forbund	1,0	6 184	1,1	6 756	1.3	8 552
Medlem samme forbund	91	571 427	91	575 439	90	596 386
Annen type medlemskap	0	216	0	187	0	2 099
Utmeldt	6	34 738	5	33 513	6	39 519
65 år eller mer	2	13 842	3	16 056	2	16 078
I alt	100	626 407	100	631 951	100	662 634

Det finnes en feil i noen av årgangene av data som gjør at studentmedlemmer som skifter status, ikke fanges opp.

Yngre medlemmer bytter noe oftere forbund enn eldre. Samtidig forlater disse også oftere LO. Dette henger antakelig sammen med at unge oftere skifter jobb eller beveger seg mellom arbeid, utdanning og andre posisjoner utenfor arbeidsmarkedet. Det er heller ikke urimelig å anta at unge medlemmer har færre bindinger til fagforeningen enn de som har vært medlem i mange år, noe som gjør at det er lettere å melde seg ut. Blant de yngste er det også noen som går fra ordinært medlem til student- eller elevmedlemskap.

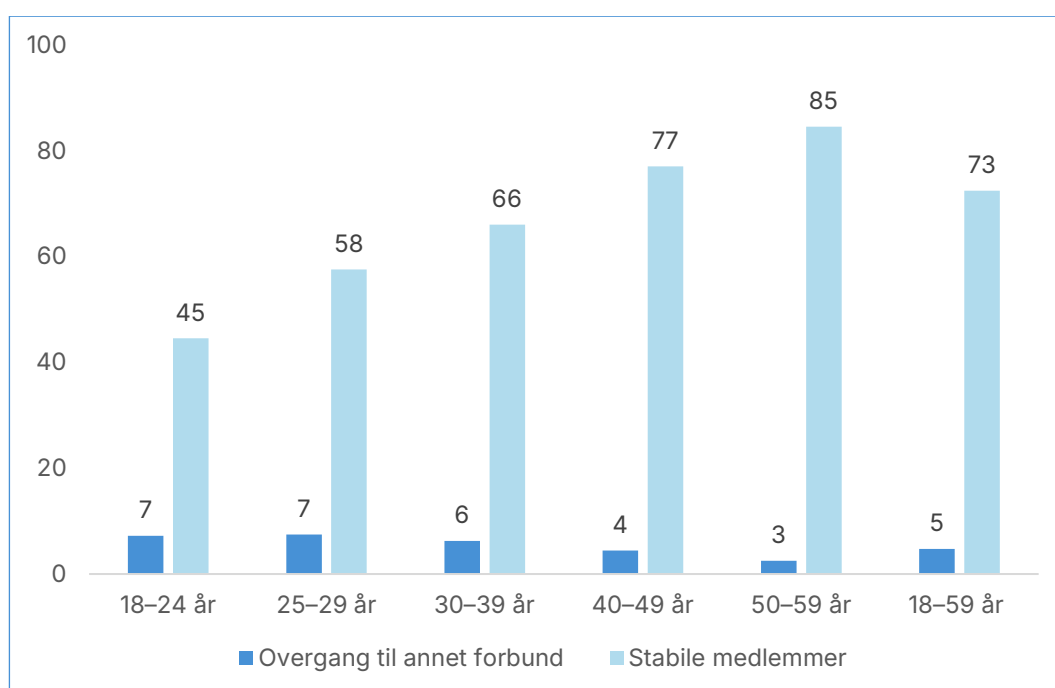
Tabell 6.2 Overganger mellom medlemsstatuser fra 2020 til 2021 etter alder. Aktive medlemmer per 2020. Prosent

	Byttet forbund	Stabilt medlemskap	Annen type medlemskap	Utmeldt	65 år og eldre	I alt	Antall
18 til 24	2,0	83	2	13	0	100	45 303
25 til 29	2,5	87	1	10	0	100	60 044
30 til 34	2,0	89	0	8	0	100	70 727
35 til 39	1,7	91	0	7	0	100	70 292
40 til 44	1,4	92	0	6	0	100	70 329
45 til 49	1,1	94	0	5	0	100	79 477
50 til 54	0,9	95	0	4	0	100	90 001
55 til 59	0,7	96	0	3	0	100	89 641
60 til 64	0,2	77	0	4	19	100	86 815

Over en femårsperiode

Selv om ganske få medlemmer i LO-forbundene bytter forbund på årlig basis, vil slike overganger omfatte en god del medlemmer over tid. I figur 6.1 ser vi på to grupper, de som har byttet forbund (overgang) og de som forblir i samme forbund i hele perioden fra 2016 til 2021. I løpet av fem år har 5 prosent av de aktive medlemmene i 2016 hatt overgang til et annet forbund, mens 73 prosent har vært medlem i samme forbund hele perioden fra 2016 til 2021. Øvrige medlemmer har enten gått ut av LO eller gått over i en annen type medlemskap (student/elev), og disse andelenene er ikke vist i figuren. Andelen som bytter forbund, er høyeste blant yngre medlemmer, mens andelen stabile medlemmer øker med alder.

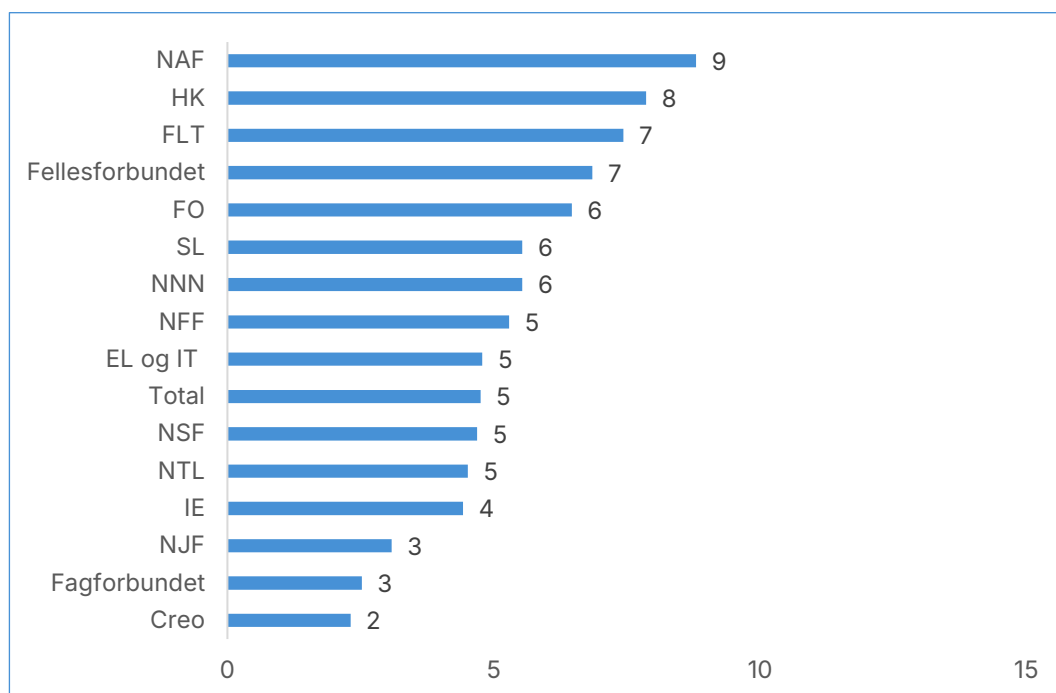
Figur 6.1 Andel medlemmer som har overgang til annet forbund, og andel medlemmer som er stabile medlemmer i opprinnelig forbund i perioden 2016 til 2021. Aktive medlemmer 18–59 år i 2016. N = 562218. Prosent

Overgang til annet forbund etter forbund

Det er forskjeller mellom forbundene i andel medlemmer som går over til et annet forbund. I figur 6.2 ser vi på hvor mange av de aktive medlemmene per 2016 som har overgang til et annet forbund én eller flere ganger i perioden 2016–2021. Vi ser kun på aldersgruppen 18 til 59 år, det vil si at de som er 65 år eller mer i 2021 ikke er tatt med. Andelen med overgang til annet forbund er høyest i NAF og lavest i Creo og Fagforbundet. I flertallet av forbundene har 5–8 prosent av medlemmene byttet forbund.

Figur 6.2 Overgang til annet forbund i perioden 2016–2021. Andel medlemmer med én eller flere overganger. Aktive medlemmer 2016 18–59 år. N = 562 218. Prosent

6.2 Gjeninnmeldinger

Vi kan også se på gjeninnmeldinger, det vil si tidligere medlemmer som kommer tilbake som medlem i et LO-forbund. Dette kan være gjeninnmelding i opprinnelig forbund eller annet forbund. Vi legger til grunn at medlemmet må ha vært ute av LO ved minst ett årsskifte før han eller hun kommer tilbake. Gjeninnmeldinger kan belyses både ved å se på hvor mange av de nye medlemmene i et gitt år som har vært medlem tidligere, og ved å se på hvor mange av de utmeldte som kommer tilbake som medlem på et senere tidspunkt. Nedenfor ser vi på begge disse gruppene.

Hvor mange utmeldte medlemmer kommer tilbake?

Vi har sett at LO-forbundene mister en god del medlemmer hvert år, det vil si at de både forlater forbundet og LO. Noen av disse melder seg ut fordi de ikke lenger ønsker å være medlem, for eksempel fordi de er misfornøyde eller synes medlemskapet er for kostbart. Men det er rimelig å anta at mange også forsvinner på grunn av jobbskifter, for eksempel fordi det ikke er fagforening på den nye arbeidsplassen, eller fordi de ikke blir spurt om å være medlem. Et spørsmål som er relevant i rekrutteringssammenheng, er hvor mange av de utmeldte medlemmene som kommer tilbake etter noe tid, og hvor mange som forsvinner ut av LO for godt. Vi ser her på medlemmer per 2008 og 2015 som ikke var medlem i et LO-forbund i henholdsvis 2009 og 2016, jf. vår definisjon av hva en gjeninnmelding er. Hvor mange kommer tilbake i løpet av 12 år (2010–2021) og i løpet av fem år (2017–2021)?

Tabell 6.3 viser at en del av de utmeldte medlemmene kommer tilbake etter en stund. Dette gjelder 24 prosent av utmeldte medlemmer i 2011 (2012–2021) og 20 prosent hvis vi ser på en periode på 5 år. Det kan dermed se ut som om de som kommer tilbake som medlem, gjør det ganske raskt etter perioden utenfor LO. Sannsynligheten er størst for

at yngre medlemmer kommer tilbake i form av en gjeninnmelding. Tallene peker likevel i retning av at et betydelig flertall av utmeldte medlemmer ikke vil komme tilbake til sitt opprinnelige forbund eller et annet forbund i LO.

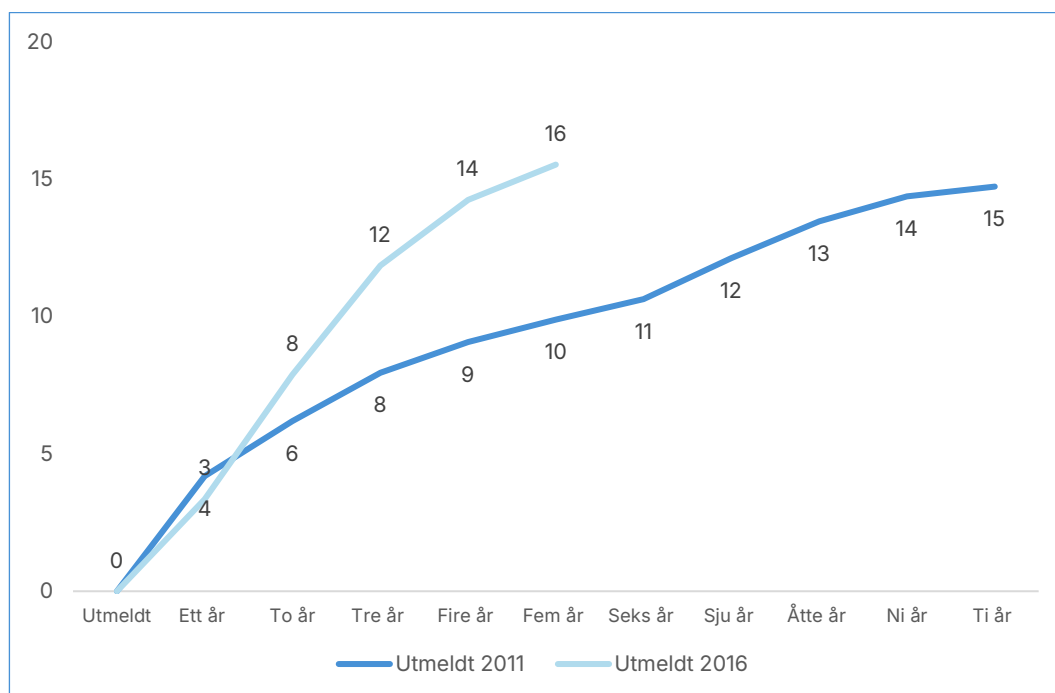
Tabell 6.3 Gjeninnmelding blant utmeldte medlemmer. Andel utmeldte medlemmer som har et aktivt medlemskap i et LO-forbund ett eller flere år etter utmeldingsåret. Aktive medlemmer per 2008 og 2015. Prosent

	Utmeldt 2009, status 2010 til 2021	Utmeldt 2016, status 2017 til 2021
Gjeninnmeldt etter ett eller flere år	24	20
Ikke medlem noen av de påfølgende årene	76	80
I alt	100	100
Antall utmeldte	34 738	40 110

Hvor mange gjeninnmeldte forblir medlemmer over tid?

Utmeldte medlemmer som kommer tilbake i form av en gjeninnmelding, kan forlate LO på nytt. Det kan derfor være interessant å følge antallet gjeninnmeldinger i årene etter utmelding. Figur 6.3 viser dette i et tiårsperspektiv (utmeldte i 2011) og i et femårsperspektiv (utmeldte 2016). Figuren viser at av utmeldte medlemmer i 2011, er 15 prosent medlemmer igjen ti år senere (2021). Mønsteret for de som ble klassifisert som utmeldt i 2016, er et annet. Her er en større andel innmeldt på nytt. Vi mistenker at forskjellen helt eller delvis skyldes at studentmedlemmer delvis er feilklassifisert i deler av datamaterialet. Tallene for 2016 til 2021 gir antakelig et mer korrekt bilde av gjeninnmeldinger enn tallene for 2011–2021.

Figur 6.3 Andel gjeninnmeldte per år etter utmeldingen. Aktive medlemmer 2008 (Utmeldt 2009, N = 40110) og aktive medlemmer per 2015 (utmeldt 2016, N = 36344). Prosent

Hvor mange av de nye medlemmene har vært medlem tidligere?

En tredje tilnærming til gjeninnmeldinger, er å se på hvor stor andel av nye medlemmer som har et tidligere medlemskap bak seg. Her ser vi bort fra studentmedlemskap, siden vi er usikre på kvaliteten på opplysningene om studentmedlemmer. I 2021 var det drøye 58 000 nye medlemmer, definert ved at de ikke var medlem i sitt daværende forbund ett år tidligere. Hvis vi ser bort fra de som kom fra et elev- eller studentmedlemskap, var antall nye medlemmer 53 100. Av disse hadde 24 prosent vært medlem i et LO-forbund løpet av perioden 2010 til 2019, mens 18 prosent hadde vært medlem minst ett av årene mellom 2015 til 2019. Andelen tidligere medlemmer øker til 28 prosent om vi ser på hele perioden 2004 til 2019. Selv om en god del tidligere medlemmer kommer tilbake, viser dette at flertallet av nye medlemmer er helt nye i betydningen at de ikke har bakgrunn fra et LO-forbund. Dette gjelder også om vi hadde inkludert opplysninger om studentmedlemskap.

Kommer de så tilbake til sitt opprinnelige forbund? Eller til et annet forbund? De gjeninnmeldte medlemmene fordeler seg noenlunde likt på opprinnelig forbund og annet forbund i løpet av de ti årene før de meldte seg inn igjen i et LO-forbund. Et lite mindretall har også vært medlem i flere forbund (tabell 6.4).

Tabell 6.4 Medlemshistorikk i perioden 2010–2019 for nyinnmeldte medlemmer i 2021. Tidligere student- og elevmedlemskap er ikke tatt med. Prosent

	Prosent
Ikke aktivt medlem i perioden 2010–2019	76
Kun medlem i samme forbund	10
Kun medlem i annet forbund	9
Både samme og annet forbund	2
I alt	100
Antall	53 100

6.3 Oppsummering

Vi har brukt datasettet for å se på overganger mellom forbund fra ett år til det neste, og gjeninnmeldinger, altså medlemmer som kommer tilbake etter et opphold i medlemskapet.

Overganger

- Om lag 1 prosent av aktive medlemmer går fra ett forbund til et annet i løpet av et kalenderår. Ser vi på en periode på fem år, har 5 prosent av medlemmene hatt slike bytter. Unge medlemmer skifter noe oftere forbund enn eldre medlemmer.
- Noen forbund skiller seg ut ved at få medlemmer går over til et annet LO-forbund. Dette gjelder særlig Creo og Fagforbundet. NAF har størst andel medlemmer som i løpet av en femårsperiode har byttet forbund.

Gjeninnmeldinger

- 40 000 medlemmer gikk ut av LO i 2016. Av disse har 20 prosent kommet tilbake som medlem i ett eller flere år i perioden 2017–2021. Andelen gjeninnmeldte øker til 24 prosent om vi ser på en 12-årsperiode.
- Mønsteret over bekreftes om vi ser på nye medlemmer. Av 53 000 nye medlemmer i 2021, har 24 prosent vært medlem ett eller flere år i perioden 2010–2019.
- Flertallet av nye medlemmer må rekrutteres blant medlemmer som ikke har noen ny-lig tilknytning til forbundet eller til andre LO-forbund.

7 Avsluttende diskusjon

I denne rapporten har vi analysert medlemsdata og medlemsflyt i LO-forbundene for perioden 2004–2021. Vi har sett på hva dette forteller om medlemmene i dag sammenlignet med tidligere år, og hvilken betydning medlemsstrømmene inn og ut av forbund og LO har for medlemsutvikling og rekrutteringsarbeid. En begrensing for analysen er at datasettet, som er stilt til disposisjon av LO-favør, ikke har opplysninger om medlemmet er yrkesaktivt eller ikke. Analysene er derfor gjort med utgangspunkt i medlemmer i alderen 18–64 år som ikke er student- eller elevmedlemmer. Lærlinger er tatt med i analysene. Analysene omfatter dermed den gruppen som mest sannsynlig er yrkesaktive medlemmer.

I avslutningen oppsummerer vi funnene ved å se på tre forhold som er viktige i diskusjonen om et godt organisasjonsarbeid: forholdet mellom nye medlemmer og stabile medlemmer, forholdet mellom medlemmer som blir, og medlemmer som går ut, og som en konsekvens av dette, hvor mange medlemmer som må rekrutteres for å opprettholde medlemstallet.

7.1 Medlemmenes bakgrunn – stabile og nye

En inndeling i medlemmene per 2021 etter bakgrunn illustrerer betydningen av medlemsstrømmer for medlemstall og medlemsutvikling. Av om lag 663 000 medlemmer i alderen 18–64 år, var 90 prosent også aktivt medlem i forbundet året før, mens én av ti var nytt medlem. Flertallet av medlemmene (73 prosent) hadde vært medlem i et LO-forbund i flere år, men en del var kommet inn i løpet av 2018, 2019 eller 2020, og var dermed ganske nye i forbundet selv om de ikke betegnes som nyinnmeldte i vår analyse. Resten – 17 prosent – ble innmeldt i perioden 2018 eller 2019.

Hvert tiende medlem per 2021 betegnes som nytt medlem. I 2021 utgjorde dette om lag 66 000 personer. Denne gruppen består av flere typer medlemmer. Noen kommer fra et annet LO-forbund eller fra en annen type medlemskap. Disse utgjør om lag 20 prosent av nye medlemmer. Flertallet er imidlertid helt nye medlemmer, og mange av disse har heller ikke vært ordinært medlem av et LO-forbund i siste 12 år. Forbundene har dermed rekruttert om lag 40 000 medlemmer som ikke har noen tidsnær tilknytning verken til forbundet eller LO.

I avsnitt 4.4 brukte vi andre typer data for å beskrive hva som kjennetegner nyorganiserte arbeidstakere. Flertallet er yngre, og mange er ganske nye på arbeidsplassen. En god del kommer også fra en posisjon utenfor arbeidsmarkedet. Det er ikke urimelig å anta at mange har ganske liten kjennskap til fagorganisering og betydningen av tillitsvalgte og tariffavtaler.

Tabell 7.1 Medlemmenes bakgrunn 2021. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Medlemmer 2021	663 200	100,0
Ordinært medlem i forbundet både 2020 og 2021	596 400	89,9
– Stabilt medlem alle år 2018–2020	487 200	73,5
– Innmeldt i perioden 2018 til 2019	109 200	16,5
Fra annen type medlemskap 2020 til ordinært medlem i 2021	13 700	2,1
– Fra annet LO-forbund	8 600	1,3
– Fra annen type medlemskap	5 200	0,8
Nyrekruttede i 2021	53 100	8,0
Medlem uten bakgrunn fra LO siste 7 år	43 500	6,6
Gjeninnmeldt, medlem 2015–2019	9 600	1,4

7.2 Medlemmer som forlater forbundet og LO

Medlemstap er en utfordring for fagforbund. Utmeldte medlemmer må erstattes for å opprettholde medlemstallet. I tillegg kommer spørsmålet om utmeldingen kunne vært avverget. I rapporten har vi sett på hvor mange medlemmer som går ut av forbundet og ut av LO, og hvor disse går. Av medlemmene per 2020 har 10 prosent, eller om lag 66 000 personer, endret status fra 2020 til 2021. Av disse har 6 prosent forsvunnet ut av både forbundet og LO fra ett år til det neste (tabell 7.2). Dette utgjør om lag 40 000 av medlemmene i 2020. Knappe 11 000 går til et annet LO-forbund eller til en annen type medlemskap (student eller elev). En betydelig gruppe er de som går ut av arbeid. Vi har ikke informasjon som gjør at vi kan identifisere disse, så vi har lagt til grunn at antall medlemmer som fyller 65 år vil være en god indikasjon på antallet medlemmer som må erstattes. I 2020 var 2 prosent av medlemmene – 16 100 personer – 64 år. Dette betyr at forbundene for å opprettholde medlemstallet måtte erstatte om lag 66 000 medlemmer, eller om lag 58 000 hvis vi ser bort fra de som går til et annet LO-forbund, jf. at alle forbund vil miste noen medlemmer til andre forbund, samtidig som de også får medlemmer selv.

Medlemmer som forlater forbundet og LO har to kjennetegn, mange er ganske nye som medlemmer og mange er unge. Disse henger sammen, siden yngre arbeidstakere utgjør en god del av nyrekruttede medlemmer. Vi har også brukt andre data for å si noe om medlemmer som går fra å være organisert til å bli uorganisert. Blant eldre aldersgrupper forlater mange arbeidsmarkedet. Men også blant yngre ser vi at en betydelig del verken

gjenfinnes som organiserte eller som lønnstakere. En del av medlemstapet skyldes dermed at (ofte ganske nye) medlemmer går inn og ut av arbeid. Medlemstap henger også sammen med jobbskifter, mens kun én av ti utmeldte befinner seg hos sin opprinnelige arbeidsgiver.

Tabell 7.2 Medlemmer 18–64 år etter medlemsstatus i 2022. Antall og prosent

	Antall medlemmer i 2021 etter status i 2022	Prosent
Medlemmer	662 600	100
Fortsatt medlem	596 400	90
Utmeldt eller skiftet status	66 200	10
– Utmeldt av forbundet og LO	39 500	6
– Gått til annet forbund i LO	8 600	1
– Til annen type medlemskap	2 100	0
– Fylt 65 år	16 100	2

7.3 Opprettholde og øke antall medlemmer

Datamaterialet viser at LO-forbundene i gjennomsnitt må rekruttere om lag ett nytt medlem for hvert tiende aktive medlem for å erstatte medlemmer som går ut av forbundet eller som går ut av arbeid i løpet av året. Våre data sier ikke noe om hva som er årsaken til utmeldinger. Vi vet imidlertid at mange av de som forlater både forbundet og LO, er ganske nye medlemmer, og at en del også er ganske unge. Nye medlemmer er i tillegg en gruppe som langt oftere enn andre går ut av medlemskapet. Dette peker i retning av at et styrket arbeid for å beholde nyinnmeldte medlemmer vil kunne lønne seg. Samtidig vet vi at dette er medlemmer som ofte skifter jobb eller går mellom arbeid og posisjoner utenfor arbeidsmarkedet. Dette er dermed ikke noen enkel gruppe å holde som stabile medlemmer, selv med tettere oppfølging.

Vi har også sett på overganger mellom LO-forbund, det vil si medlemmer som går fra ett forbund til et annet i løpet av et kalenderår. Slike overganger vil først og fremst være en konsekvens av at medlemmer har byttet jobb, og dermed kommet under et annet LO-forbunds organisasjonsområde. Av de som forlater sitt forbund i 2020, går 17 prosent over til et annet LO-forbund, mens 83 prosent går ut av LO. Dataene forteller ikke om de som forlater forbundet sitt, ender opp på en arbeidsplass der det er aktuelt å gå over til et annet LO-forbund eller ikke.

